

370.193

ค ๖๘๑ก

ร 3

การศึกษาค้นคว้าความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

วิรัช ลังประเสริฐ

20 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากฎหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาแพทยศาสตร

สิงหาคม 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177449

การศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
วิรัช ลิ้มประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2530

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของ
ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขต
กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับกลุ่มประชากร
ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมจำนวน 151 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ การหาค่าของคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ เปรียบเทียบ
ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ $t - test$

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม พบว่า ร้อยละ 67.27 มีความรู้
อยู่ในระดับประถมปีที่ 4 ถ้ารับอายุเฉลี่ยของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีอายุเฉลี่ย
56 ปี มีร้อยละ 44.55 ที่มีอายุสูงกว่าอายุเฉลี่ย ส่วนกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่าอายุเฉลี่ยมี
จำนวนร้อยละ 55.45

ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า
โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรม
ของนักเรียนที่เกี่ยวกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชนชาวไทยมุสลิม
เพราะเป็นกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้านคุณธรรมและความประพฤติ
เช่น นำเด็กนักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ที่มีสัจเป็นประจำ ให้มีการใช้หลักศรัทธาอิสลามศึกษา
ในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม จัดห้องพิเศษเพื่อให้เด็กเรียนและครูได้ปฏิบัติ
ศาสนกิจร่วมกัน นอกจากนั้นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนไทยมุสลิม คือ การเข้าร่วม
พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีความแตกต่างกัน
ในวัยวุฒิ และคุณวุฒิ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF THAI MUSLIM COMMUNITY LEADERS NEEDS TOWARD ELEMENTARY SCHOOLS
IN THAI MUSLIM COMMUNITIES IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

VIRUCH LANGPRASERT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University

August 1987

The purpose of this research was to study and compare the Thai Muslim community leaders' needs toward elementary schools in Thai Muslim communities in Bangkok Metropolis.

The instruments used for data collection were questionnaires sent to the population, 151 Thai Muslim community leaders in Bangkok Metropolis. The statistics used in data analysis were included mean, percentages, standard deviation and the t - test to compare the mean difference.

The results of the study revealed that .

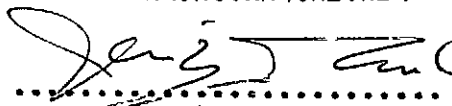
According to the fact of Thai Muslim leaders' personal information, 67.27 percents of the Thai Muslim leaders were educated at Prathom 4 level. The average age of Thai Muslim leaders was 56 years old. Only 44.55 percents of them were over 56 years old and about 55.45 percents of them were lower than 56 years old.

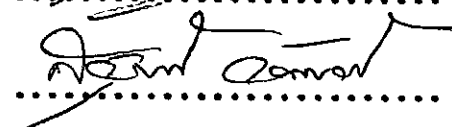
As for the aspect of the Thai Muslim leader's needs toward elementary schools, the research results indicated that schools in Thai Muslim community should encourage and support more student activities concerning religion, custom, traditions and culture in Thai Muslim communities because those activities could develop the student's desirable characteristics , especially in morality and in appropriate behaviors, for example , establishing daily prayers on every Friday regularly at local mosques, organizing Islamic curriculum in elementary schools where the Muslim students were majority, providing a special room and facilities for Thai Muslim students and teachers to do their religious activities together. Besides, the Thai Muslim students' undesirable behavior was

the participation in Buddhist religious ceremonies. The results also revealed that there were no significant differences on needs at the .05 level among the Thai Muslim leaders with difference in ages and qualifications.

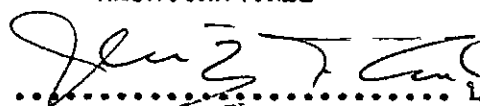
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

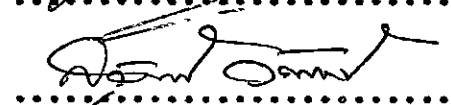
คณะกรรมการที่ปรึกษา

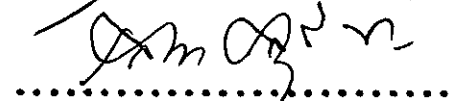

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระผู้เป็นเจ้า ทรงพระเมตตาให้ข้าพระองค์ผู้มีพลังแห่งสติปัญญา และวิริยภาพ สามารถสร้างปริญญานิพนธ์ได้สำเร็จ ข้าพระองค์จึงขอวโรกาสนี้ กราบขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าด้วยจิตมอบน้อมการระออย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ให้ความช่วยเหลือทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ทชัย ถิ่นหยง ประธานกรรมการ ที่กรุณาให้กำลังใจด้วยความเข้าใจดี เสมอมา รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาสนับสนุนด้วยการช่วยกำหนดทิศทาง ตลอดจนให้ความรู้ในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณอาจารย์เสริมศักดิ์ สุรวัตรลง ซึ่งช่วยให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและให้กำลังใจเสมือนญาติ

ความดีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำปริญญานิพนธ์นี้ ทั้งผู้ให้กล่าวนามไว้ข้างต้นและผู้ที่มีได้กล่าวนาม และขอให้ เป็นความภาคภูมิใจของญาติพี่น้อง ทุกคนตลอดจนคนในครอบครัว และท้ายสุดขอพระองค์อัลลอฮ์จงโปรดตอบแทนความดีอันจะ หิงมีนี้แก่บิดา มารดา ของข้าพระองค์ด้วยเถิด

วิรัช ลังประเสริฐ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	8
	การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร	8
	ความหมายของคำว่า อิสลาม และมุสลิม	9
	ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย	10
	หลักการสำคัญของศาสนาอิสลาม	11
	/ ผู้นำมุสลิม	15
	/ คุณสมบัติของผู้นำชุมชนมุสลิม	16
	กัมบารีอิศกูรอาเนที่กล่าวถึงผู้นำชุมชนมุสลิม	17
	อิสลามกับการศึกษา	17
	/ การเรียนการสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานคร	19
	มัสยิดในกรุงเทพมหานคร	19
	วัฒนธรรมอิสลาม	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม ..	22
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
	ประชากรที่ศึกษา	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	30
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	การจัดกระทำข้อมูล	36
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและ กลุ่มประชากร	41
	ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมบ้านวัฒนธรรม อิสลาม	44
	ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมด้านการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม	48
	ตอนที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการของผู้นำ ชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร ระหว่างผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มี วิทยุชุมชน และชุมชนที่ไม่มีวิทยุชุมชน โดยเปรียบเทียบเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	57

5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
	ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า	64
	กลุ่มประชากร	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
	การวิเคราะห์ข้อมูล	65
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	อภิปรายผล	70
	ข้อเสนอแนะ	82
	บรรณานุกรม	85
	ภาคผนวก	91

บัญชีการาง

การาง

บทที่

1	จำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ	42
2	อาชีพของกลุ่มประชากร	42
3	วิถีทางการศึกษาสายสามัญของกลุ่มประชากร	43
4	สภาพที่ตั้งของโรงเรียนในชุมชนชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ...	43
5	ความต้องการในการให้นักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ถือคือลด	44
6	ความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนในพิธีการต่าง ๆ ซึ่งประธาน จะต้องจุจุดญะเทียนบูชาพระรัตนตรัย	45
7	ความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนในพิธีไหว้ครู	45
8	ความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนแทนการสวดมนต์ให้พระ	46
9	ความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนในพิธีราชพฤกษ์ของลูกเสือ	47
10	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม กำนัน อาคารสถานที่	48
11	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน	49
12	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรพระถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ...	51
13	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา	53
14	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	54
15	ค่าสถิติพื้นฐานระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ด้านการดำเนินงานองค์กรของรัฐ	56

16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน .	57
17	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตทางการศึกษา แตกต่างกัน	57
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ของผู้นำชุมชนชาวไทย มุสลิม ที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน	58
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ของผู้นำชุมชนชาวไทย มุสลิมที่มีวิถีชีวิตทางการศึกษาแตกต่างกัน	58
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน	59
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตทางการศึกษาแตกต่างกัน	59
22	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน	60
23	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตทางการศึกษาแตกต่างกัน	60

- 24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้นำชุมชน
ชาวไทยมุสลิมที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน 61
- 25 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้นำชุมชน
ชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน 61
- 26 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการดำเนินงานองค์กรของรัฐ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม
ที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน 62
- 27 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการดำเนินงานองค์กรของรัฐ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม
ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน 62
- 28 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
รวมทุกด้าน ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน 63
- 29 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
รวมทุกด้านของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา
แตกต่างกัน 63

ภูมิหลัง

การศึกษาในระดับประถมศึกษา นับเป็นบริการพื้นฐานที่รัฐบาลจัดให้แก่ประชาชนในชาติ รัฐบาลทุกสมัยตระหนักดีว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่รัฐใช้ในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมวัฒนธรรมก็ตาม ถ้าขาดการพัฒนาประชากรซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชาติแล้ว การพัฒนาด้านอื่น ๆ ก็จะพลอยล้มเหลวตามไปด้วย ยิ่งกว่านั้นในการวัดความเจริญของชาติต่าง ๆ ตามหลักสากลต่างก็ถือเอามาตรฐานการประถมศึกษาเป็นเกณฑ์วัดความเจริญของชาตินั้น ๆ (เกษม ศิริสัมพันธ์ 2525 : 11)

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเน้นเรื่องการจัดการประถมศึกษาให้ทั่วถึง ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและส่งเสริมการประถมศึกษาในทุก ๆ ด้าน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 23) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่กำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐไว้ว่า

...รัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงบริบูรณ์ สำหรับสถานศึกษาของรัฐและท้องถิ่น จะต้องจัดให้เปล่า

...สถานศึกษาพึงให้ความสำคัญแก่บุคคลในการ เข้ารับการศึกษาตามความสามารถของบุคคลนั้น

...รัฐพึงสนับสนุนให้การศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีคุณภาพเท่าเทียมกันไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะตั้งอยู่ในที่ใด (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 6)

ฉะนั้นจะพิจารณาได้ว่ารัฐได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษา โดยได้จัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเยาวชนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างกันทางด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ถึงแม้ว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อยก็ตาม ปัจจุบันชาวไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานคร

มีประมาณ 209,574 คน (กรมการศาสนา 2527 : 38) ไม่ว่าชาวไทยมุสลิมจะอยู่ส่วนใดของประเทศก็ตาม เกล็ดลักษณะของชาวไทยมุสลิมก็คือ การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในลักษณะหมู่บ้านหรือชุมชน ในแต่ละหมู่บ้านก็จะมีผู้นำหรืออิหม่าม ซึ่งชาวบ้านเลือกขึ้นมาเป็นผู้นำของชุมชนนั้น ๆ เพื่อให้คำปรึกษาหารือ และช่วยเหลือกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งเรื่องของส่วนตัวและของหมู่คณะด้วย ฉะนั้นผู้นำชุมชนมุสลิมจึงเป็นศูนย์รวมของบุคคลในชุมชน ชีวิตของชนมุสลิมย่อมผูกพันและใกล้ชิดกับผู้นำชุมชน ดังนั้นจึงเป็นสัญลักษณ์ของอิสลามอย่างหนึ่งว่า มีผู้นำมุสลิมอยู่ที่ใดต้องเข้าใจว่ามีสุเหร่าหรือมัสยิดอันเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจอยู่ที่นี่ และใกล้ชิดโดยรอบมัสยิดนั้นจะต้องมีมุสลิมอาศัยอยู่

ผู้นำชุมชนมุสลิมเป็นบุคคลที่ชาวบ้านนับถือว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม มีหน้าที่ให้คำแนะนำสั่งสอนคนให้เป็นคนดี ดังที่ อัลวาและอัลฟาติล (อัลวา และอัลฟาติล 2526 : 7) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้นำชุมชนมุสลิมมิได้มีขอบเขตจำกัดแต่เพียงให้การอบรมสั่งสอนเท่านั้น แต่หน้าที่ของเขามีมาก ดังนั้นผู้ที่จะเป็นผู้นำชุมชนมุสลิมจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างดีในทางศาสนา และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องดีงาม ตลอดจนเป็นผู้มีความรู้ในสถานการณ์บ้านเมือง และสถานการณ์ของโลกทั่วไปด้วย

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครตามสภาพที่เป็นอยู่ปรากฏว่า มีปัญหาต่าง ๆ มาก กล่าวคือ มีความแตกต่าง ความเหลื่อมล้ำ และคุณภาพในเรื่องของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การบริหาร การเรียนการสอน คุณภาพทางการศึกษา (สมพงษ์ จิตระดับ 2521 : 12) นอกจากนี้ สิทธิชัย ไวยพุม ได้กล่าวถึงปัญหาการจัดการศึกษาให้แกชาวไทยมุสลิมว่า การเรียนการสอนก็ทำได้ด้วยความยากลำบาก จะต้องอาศัยวิธีนุ่มนวลโดยเคารพทัศนคติและความต้องการของชนต่างวัฒนธรรมที่ไม่อยากละทิ้งศาสนา วัฒนธรรมนิยมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ถือว่ามีค่าสูงส่ง ทั้งนี้เพราะชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมที่แข็งไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาชาวไทยมุสลิมโดยยึดหลักการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา และชนบทรรมนิยมประเพณีของประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นสิ่งสำคัญ และมีเป้าหมายสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิมได้รับการศึกษาสูง ๆ ขึ้น เพื่อจะได้เกิดพลังมาร่วมในการปกครองและพัฒนาประเทศชาติทุกด้าน (สิทธิชัย ไวยพุม 2520 : 8)

เมื่อผู้วิจัยพิจารณาถึงหลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันพบว่าเนื้อหาของวิชา
จริยศึกษาบางตอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนชาวไทยมุสลิม เช่น การหมอบ
และกราบซึ่งนักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติไม่ได้เลยแม้แต่พ่อแม่ยังเกิดเกล้า เขาก็กราบไม่ได้
แต่ทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นความดีที่พึงกระทำ ความขัดแย้งเช่นนี้เป็นปัญหาต่อการจัด
การศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมเป็นอย่างยิ่ง เช่น ที่
โรงเรียนลูหะเราะจะเซ็ซบ แขวงประเวศน์ เขตพระโขนง ผู้นำชุมชนมุสลิมและผู้บริหาร
นักเรียนได้เรียกร้องให้ขัณฑ์ไคร้ เนื่องจากสอนให้นักเรียนกราบไหว้ครู บิดา มารดา
และญาติผู้ใหญ่ (เคลินิวส์ 2528 : 20)

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาโรงเรียนประถมศึกษายังดำเนินงานด้านการศึกษา
ไม่สัมพันธ์กับโรงเรียนที่ชุมชนตั้งอยู่ ขณะเดียวกันชุมชนก็ยังไม่มีความรับผิดชอบอันแท้จริง
ที่จะดำรงโรงเรียนให้มั่นคงสมกับเป็นสถาบันของชุมชน ผู้ที่จบการศึกษาออกไปจากโรงเรียน
จึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งแท้จริงแล้วผู้ที่จบการศึกษา
ออกไป ควรเป็นผู้มีความรู้ และใช้ความรู้ทำงานได้จริง ๆ จึงจะเป็นประโยชน์และเป็นที่
ต้องการ ฉะนั้นโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และความเปลี่ยนแปลงของ
ชีวิตในสังคม ควรจะให้การศึกษานี้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
ในแต่ละท้องถิ่น (สุนทร โคตรบรรเทา 2525 : 37 - 38)

ผู้วิจัยเห็นว่าผู้นำชาวไทยมุสลิม เป็นบุคคลที่จะเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ก็
เพราะอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและมีความรอบรู้ความเป็นไปในชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัย
มีความประสงค์จะศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิมใน เขตกรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ

1.1 ด้านอาคารสถานที่

1.2 ด้านการดำเนินงานและการจัดการ : โรงเรียน

1.3 ก้าวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.4 ความกิจกรรมเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

1.5 ก้าวนความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.6 ก้าวนการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรต่อไปนี้

2.1 คุณวุฒิ

2.2 วัยวุฒิ

ความสำคัญของการศึกษากันคว้า

1. ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อตนเองหลักการของการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน

2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้บริหารที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในการใช้เป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอันสงบสุข

3. ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของชุมชนชาวไทยมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

ขอบเขตของการศึกษากันคว้า

1. กลุ่มประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีตำแหน่งเป็นอิหม่ามของมัสยิดอย่างเป็นทางการ และได้รับการจดทะเบียนจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีจำนวนทั้งหมด 151 คน

2 ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

2.1.1 คุณวุฒิของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.1.1 ระดับต่ำ

2.1.1.2 ระดับสูง

2.1.2 วิทยุของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.2.1 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ยของประชากร

2.1.2.2 อายุมากกว่าอายุเฉลี่ยของประชากร

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อ

โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านอาคารสถานที่

2.2.2 ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน

2.2.3 ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

2.2.4 ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

2.2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2.6 ด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

2. ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้นำทางศาสนาอิสลามอย่างเป็นทางการ โดยมีตำแหน่งเป็นอิหม่ามหรือประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิด (สุเหร่า)

3. คุณวุฒิของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม หมายถึง ระดับความรู้ทางสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่

3.1 ระดับต่ำ หมายถึง ผู้จบหลักสูตรไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า

3.2 ระดับสูง หมายถึง ผู้จบหลักสูตรสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. วิทยุของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม หมายถึง อายุของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ

4.1 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ยของประชากรอิหม่ามที่ศึกษาในครั้งนี้

4.2 อายุมากกว่าอายุเฉลี่ยของประชากรอิหม่ามที่ศึกษาในครั้งนี้

อายุเฉลี่ยหมายถึง การนำเอาอายุปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนั้นมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนั้น โดยคำนวณหาอายุเฉลี่ยหลังจากที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่งแบบสอบถามกลับคืนมา

5 ความต้องการด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียนและภายในบริเวณโรงเรียน ในชุมชนชาวไทยมุสลิม

6. ความต้องการด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ตลอดจนการมอบหมายงานแก่บุคลากรภายในโรงเรียน

7. ความต้องการด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ครอบคลุมไปถึงหลักสูตร หนังสือเรียน สื่อการเรียน และการประเมินผล

8. ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวไทยมุสลิม

9 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม

10. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง ความต้องการที่เกิดจากการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนชาวไทยมุสลิม การบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้กับชุมชนชาวไทยมุสลิม

11. ความต้องการด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของกระทรวง ตลอดจนสำนึกการศึกษา กรุงเทพมหานคร และรวมถึงการมอบหมายงานให้โรงเรียนปฏิบัติ

12. อิหม่าม หมายถึง บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในชุมชนชาวไทยมุสลิมอย่างเป็นทางการ โดยมิกำหนดเป็นประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิด (สุเหร่า)

13. มัสยิด หรือ สุเหร่า หมายถึง ที่ประชุมเพื่อปฏิบัติศาสนกิจของมุสลิม

14. ละหมาด คือการแสดงความเคารพต่อพระเจ้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมุสลิมต้องทำวันละ 5 เวลา

15. การถือศีลอด หมายถึง การละเว้นจากการกินการดื่ม การร่วมประเวณีมีระยะเวลาตั้งแต่เช้าตรู่จนถึงค่ำเป็นเวลา 1 เดือน คือเดือนรอมฎอน ซึ่งเป็นเดือนที่ 9 แห่งปฏิทินอิสลาม

16. อัลกุรอาน คือคัมภีร์ในศาสนาอิสลามที่ได้รับรวบรวมคำตรัสของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าที่ได้ประทานแก่ศาสนทูตมุฮัมมัด ซึ่งเป็นศาสนทูตองค์สุดท้ายของพระเจ้า

17. ฮัจญ์ แปลว่าการไปเยือน หมายถึง การเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

18. มลาอิกะฮ์ หมายถึง บ่าวของพระเจ้า ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างศาสนาดังกล่าวกับพระเจ้าและทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น บันทึกความดีความชั่วของมนุษย์แต่ละคน

19. ชะกาต คือการบริจาคทานตามที่ศาสนานับปฏิบัติเมื่อครบรอบปี

20. อุอะ คือการกล่าวคำขอพรต่อพระเจ้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการที่เกิดจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เป็นกรุงเทพมหานคร เป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 มีอาณาเขตรับผิดชอบ 1,568,737 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 5,569,023 คน (กรุงเทพมหานคร 2526 : 1)

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง จึงมีภาระหน้าที่ต้องจัดการประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 และตามนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 จึงระบุให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษา (กระทรวงศึกษา 2520 : 15) ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครนั้น ให้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม 2517 จัดระเบียบราชการด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยจัดตั้ง "สำนักการศึกษา" ขึ้นมีอำนาจดำเนินการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและการนิเทศการศึกษา โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน คือ สำนักเลขานุการสำนักการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กองโรงเรียน และกองวิชาการ (สำนักการศึกษา 2522 : 4)

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 426 โรงเรียน ครู จำนวน 12,048 คน และจำนวนนักเรียน 219,178 คน (สำนักการศึกษา 2528 : 68 - 74)

ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ใน 24 เขตของกรุงเทพมหานครนั้น ปรากฏว่ามีโรงเรียนจำนวน 71 โรงเรียนที่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งอยู่ในเขตต่าง ๆ ดังนี้

เขตหนองจอก	23	โรง	เขตพระโขนง	14	โรง
เขตมีนบุรี	15	โรง	เขตราษฎร์บูรณะ	4	โรง
เขตบางกะปิ	12	โรง	เขตลาดกระบัง	3	โรง

(เห็นุกรี จระสมบุรณ 2526 : 25)

ความหมายของคำว่าอิสลามและมุสลิม

อิสลามเป็นชื่อศาสนาของอัลเลาะห์ ซึ่งพระองค์ได้ประทานแก่ศาสนากาอัมเรื่อยมาจนถึงศาสนามุฮัมหมัด อันเป็นศาสนาดองค์สุดท้าย

ความหมายของคำว่า อิสลาม อิสลามเป็นศัพท์ภาษาอาหรับมาจากคำว่า "อัลละมะ" แปลโดยพยัญชนะว่า "ถานติ ความปลอดภัย ความสงบสุข การยอมรับ" (สำนักจุฬาราชมนตรี ม.ป.ป. : 1 - 2) หลวงวิจิตรวาทการ (หลวงวิจิตรวาทการ 2510 : 424) ได้กล่าวถึงความหมายของอิสลามว่า "อิสลาม แปลว่า พลัดตนถวายพระเจ้า" กรมการศาสนา ได้ให้ความหมายว่า อิสลาม คือ การปฏิบัติและน้อมตามข้อบัญญัติแห่งศาสนาอันเป็นที่รู้จักกันดี ซึ่งพระศาสนามุฮัมหมัดได้นำมาถึง (กรมการศาสนา 2519 : 1) และ เอ การ์มีย์ อัซซัน (เอ การ์มีย์ อัซซัน 2517 : 49) กล่าวว่า อิสลามเป็นชื่อของศาสนา แปลว่า สันติ หรือสงบและ อิสมาอิล อะหมัด (อิสมาอิล อะหมัด ม.ป.ป. : 317) กล่าวถึง อิสลาม ว่า หมายถึง การอ่อนน้อม ยอมตาม และเชื่อฟัง

ส่วนคำว่ามุสลิม หมายถึง ผู้ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม (สำนักจุฬาราชมนตรี ม.ป.ป. : 1 - 2) ส่วน อ.ลออแมน (อ.ลออแมน 2518 : ไม่มีเลขหน้า) ให้อธิบายความหมายของมุสลิมว่า "เป็นผู้ศรัทธาศาสนาอิสลามเป็นทางนำของชีวิต"

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อิสลามเป็นชื่อของศาสนา ส่วนมุสลิมก็คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม

ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย

กระทรวงการต่างประเทศได้เล่าถึงประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทยไว้ในเอกสารข่าวไทยมุสลิม (กระทรวงการต่างประเทศ 2521 : 3) ดังนี้

"ราวคริสต์ศตวรรษที่ 13 ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ศาสนาอิสลามได้เข้ามาเผยแพร่ทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยชาวอาหรับและชาวอินเดียมุสลิมที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารและคิดก่อกำสาย ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ศาสนาอิสลามได้เริ่มมีรากฐานที่มั่นคงยิ่งขึ้นและเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมาด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทย ต่อจากนั้น ศาสนาอิสลามยังได้ถูกนำเข้ามาเผยแพร่ทางภาคเหนือของประเทศไทยอีกทางหนึ่ง โดยชาวจีนมุสลิมที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย" (กระทรวงการต่างประเทศ 2521 : 3)

จากประวัติศาสตร์เหล่านี้ โดยหลักฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน พอสันนิษฐานได้ว่าศาสนาอิสลามเข้ามาในประเทศไทยดังนี้

1. สายที่บรรพบุรุษเป็นชนชาติอาหรับ ปัจจุบันยังตั้งถิ่นฐานรวมกันที่ บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บ้านรองเมือง และแถบถนนสุริวงค์
2. สายที่บรรพบุรุษเป็นชนชาติอินเดีย กลุ่มชนเหล่านี้มีภูมิลำเนาอยู่แถวย่านถนนบำรุงเมือง แถบสะพานช้างโรงสี ช้างวัดสัมพันธวงค์ และถนนสีลม
3. สายที่บรรพบุรุษเป็นมลายู มีถิ่นฐานอยู่ทางภาคใต้ ส่วนทางภาคกลาง ได้แก่ มีนบุรี หนองจอก บางกะปิ พระโขนง อยุธยา บางบัวทอง ปากสัก เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก และปทุมธานี
4. สายที่บรรพบุรุษเป็นกัมพูชา อยู่ประปรายในภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศไทย ที่รวมอยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ส่วนใหญ่อยู่ที่หลังตลาดเจริญผล (บ้านกริ้ว) บางส่วนอยู่แถววัดสุวรรณารามฝั่งธนบุรี พุมเรียงจังหวัดสุราษฎร์ธานี และน้ำเขียว แดงมวบ ตัวเมืองตราก ในจังหวัดตราก

5. สายที่มีบรรพบุรุษเป็นจีน ตั้งรกรากทางภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน บางส่วนอยู่ในกรุงเทพมหานคร

6. สายที่มีบรรพบุรุษเป็นอินโดนีเซีย จากหมู่เกาะมาเลเซีย (มัลลัคะ) อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนตามแบบมุสลิม ที่ริมคลองแสนแสบ ย่านมัลลัคะสัน ยานนาวา และตำบลลูกนิ้ (ฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัทมินาร์และกันอื่น ๆ ม.ป.ป. : 46 - 50)

หลักการสำคัญของศาสนาอิสลาม มี 2 ประการ

1. หลักการศรัทธา (รูกอนอิมาน) มี 6 ประการ

1.1 - ศรัทธาในเอกภาพของพระผู้เป็นเจ้า (God) หมายถึง มุสลิมจะต้องศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวมีนามว่า 'อัลลอฮ์' และไม่ต้องสิ่งใดเพื่อเคารพสักการะคู่เคียงกับพระองค์ การศรัทธาคือการศรัทธาโดยปราศจากข้อสงสัยใด ๆ และจะต้องเชื่ออย่างแน่นแฟ้นว่าพระองค์ทรงมีอยู่จริง ทรงดำรงอยู่ด้วยพระองค์เอง ทรงมีมาแต่ตั้งเดิมโดยไม่มีสิ่งใดมาก่อนพระองค์ ทรงดำรงอยู่ตลอดกาล ทรงสร้างทุกสิ่งทุกอย่างในท้องฟ้า ในพิภพ สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นต้องพึ่งพระองค์แต่พระองค์ไม่ทรงต้องพึ่งผู้ใดหรือสิ่งใด ทรงเจตนาภาพเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง

1.2 ศรัทธาในบรรดาเทวดาต่าง ๆ ของพระเจ้า ซึ่งมีนามว่า 'มลาอิกะฮ์' (Angels) มลาอิกะฮ์เป็นบ่าวของพระเจ้า พวกเขาเหล่านี้จะไม่พูดสิ่งใดก่อนการตรัสของพระองค์อัลลอฮ์ และจะปฏิบัติตามกัมบัญชาของพระองค์ มลาอิกะฮ์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างพระเจ้ากับศาสนิกทั้งหลาย มีการทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น นำโอองการจากพระเจ้า มาถ่ายทอดให้ศาสนิก บันทึกความดี ความชั่วของมนุษย์ เก็บวิญญาณของผู้ตาย เป็นต้น

1.3 ศรัทธาในคัมภีร์ (Book from the God) คัมภีร์ในศาสนาอิสลามมีชื่อว่า "อัลกุรอาน" (Al - Qur - an) มุสลิมถือว่าเป็นคัมภีร์ที่แนะนำแนวทางหรือเป็นเครื่องชี้ทางสำหรับมนุษย์ในการดำรงชีวิต เป็นธรรมนูญของชีวิต (A way of life) และเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำตรัสของพระผู้เป็นเจ้าที่ประทานแก่ศาสนิกมุฮัมหมัดจนครบถ้วน ในระยะเวลา 22 ปี กับ 3 เดือน รวมทั้งสิ้น 114 บท แบ่งเป็น 30 ภาค

กัมภีร์อัลกุรอาน ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขทางด้านตัวบทหรือทางด้านความหมายแต่อย่างใดทั้งสิ้น เพราะมิใช่เป็นวรรณกรรมหรือวรรณคดีที่มนุษย์ประพันธ์ขึ้นแต่ถูกประทานมาจากอัลลอฮ์ กัมภีร์นี้ได้รับการวิพากษ์การต่าง ๆ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ กีฏกรรม สังคม จริยธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และการครองเรือน เป็นต้น

1.4 กริทธาในบรรดาศาสนทูตหรือบรรดาศาสดาต่าง ๆ (Messengers from the God) ที่พระเจ้าทรงสถาปนาขึ้น โดยที่บรรดาศาสนทูตทั้งหลายก็เป็นมนุษย์ธรรมดา ไม่มีความรู้ในสิ่งเร้นลับ หรือให้คุณและโทษได้ ศาสดาองค์แรกได้แก่ ศาสดาอาดัม และศาสดาองค์สุดท้ายได้แก่ ศาสดามุฮัมมัด ส่วนกาลาที่มีมาก่อนศาสดามุฮัมมัด เช่น ศาสดาซุฮร่า (โมเสส) ศาสดาอีซา (พระเยซู) เป็นต้น

1.5 กริทธาในวันพิพากษาความก่อกวนชั่ว (The Measurement of Good and Evil) มุสลิมต้องศรัทธาว่าชีวิตในโลกนี้ (โลกดุนยา) เป็นชีวิตชั่วคราวจะต้องมีวันสิ้นสุด เมื่อโลกนี้ถึงจุดจบแล้วมนุษย์ทุกคนไปอยู่ในสภาพที่ฟื้นขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง และให้พวกเขาไปร่วมชุมนุมกันเพื่อที่จะทรงพิพากษาการงานที่พวกเขาปฏิบัติ และจะทรงตอบแทนแก่ผู้ที่ประกอบความดีด้วยการให้เขาได้พำนักอยู่ในสวรรค์ตลอดไป ส่วนผู้ที่ประกอบความชั่วพระองค์จะทรงลงโทษเขาอย่างสาหัสในนรก

สัญญาณอย่างหนึ่งที่จะปรากฏให้เห็นก่อนที่โลกจะแตกดับ คือ ดวงอาทิตย์จะขึ้นทางทิศตะวันตก แล้วตก/ทางทิศตะวันออก เป็นต้น

1.6 กริทธาต่อกฎกำหนดสภาพะการณ มุสลิมจะต้องศรัทธาว่า พระองค์อัลลอฮ์เป็นผู้กำหนดให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปตามพระประสงค์ เช่น การถือกำเนิด อายุขัย รูปร่างหน้าตา การแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ เป็นต้น รวมกันนี้พระองค์อัลลอฮ์ก็ทรงให้มนุษย์มีความสามารถในการเลือกเฟ้นในสิ่งที่เขาจะปฏิบัติด้วยการใช้เหตุผล โดยให้พิจารณากิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของมนุษย์ ในเมื่อจะใช้สติปัญญาที่พระเจ้าประทานมาเลือกปฏิบัติตามข้อห้าม ข้อใช้ต่าง ๆ

2. หลักปฏิบัติ (รูกานอิสลาม) มี 5 ประการ

2.1 การปฏิญาณตนประกาศศรัทธา เป็นหัวใจของการเป็นมุสลิม คำปฏิญาณดังกล่าวกำหนดไว้ว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจากอัลลอฮ์ และแท้จริงมุฮัมหมัดเป็นศาสนทูตแห่งพระองค์" การปฏิญาณตนมีข้อออกมาเพียงวาจา แต่ต้องเป็นการปฏิญาณที่ออกมาจากจิตใจ ด้วยความศรัทธาที่แท้จริงเพื่อให้มนุษย์ยอมรับในสภาพของพระเจ้าเป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียว สิ่งที่จะตัดสินความศรัทธาความจริงใจนี้ให้ก็คือการปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงใช้ และละเว้นในสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม

2.2 การละหมาด หรือ นมาซ คือ การแสดงความเคารพต่อพระเจ้าทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เป็นการขัดเกลาลึกลับใจตนเองให้สะอาด บริสุทธิ์ เป็นการสำรวจจิตใจตนเองให้สงบ หนักแน่น อุดม เป็นการควบคุมพฤติกรรมของมุสลิมให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี ละเว้นความชั่ว และมีจิตใจบริสุทธิ์ ด้วยการขัดเกลาลึกลับใจตนเอง

ชาวมุสลิมจะทำการละหมาดตามวิธีที่กำหนดเหมือนกันทั้งชายและหญิง โดยจะต้องหันหน้าไปสู่ทิศทางเดียวกัน คือ หันหน้าไปสู่วิหารกะอ์บะ ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชาวมุสลิมทั่วโลก โดยปฏิบัติวันละ 5 ครั้ง คือ เวลาเช้ามีด เวลาบ่าย เวลาเย็น เวลาพลบค่ำ และเวลากลางคืน การละหมาดจะกระทำคนเดียวหรือพร้อมกันหลาย ๆ คนก็ได้ ในเวลาละหมาดมุสลิมจะยืนเรียงกันเป็นแถว เคียงบ่าเคียงไหล่ ไม่มีการถ้อยทักท้วงใคร่ครวญราชายืนข้างยาวจากได้ และถนนยืนข้างแถวไว้

2.3 การถือศีลอด หมายถึง การละเว้นจากการกินการดื่ม การร่วมประเวณี และการรักษาอวัยวะทุกส่วนให้พ้นจากการกระทำชั่วทั้งทางร่างกายและจิตใจ การถือศีลอดเป็นการทดลองและการฝึกหัดร่างกายของเรา เมื่อยามหิวโหยก็จะได้นึกถึงสภาพของคนที่หิวโหย เป็นการขัดเกลาลึกลับใจให้ผ่องแผ้วและให้เกิดคุณธรรม การถือศีลอดเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำชั่วมีโอกาสดูใจและปรับปรุงตนเอง การถือศีลอดนี้กำหนดเฉพาะผู้ที่มิมีร่างกายที่สามารถจะกระทำได้นั้น การถือศีลอดสอนให้ผู้ปฏิบัติเป็นผู้รักสงบ มีขันติธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในความยากลำบากทั้งหลาย มั่นคงในศีลธรรม ช่าง

เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาจิตใจมนุษย์ให้สูงส่ง มุสลิมทุกคน ทุกฐานะ จะต้องถือศีลอด เป็นเวลา 1 เดือน ถือ เดือนที่ 9 แห่งอัลลาม ซึ่งเรียกว่า เดือน "รอมฎอน" ในช่วง 1 เดือนของการถือศีลอดต้องงดบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม ตั้งแต่เช้าตรู่จนถึงค่ำ ส่วนกลางก็บริโภคได้ตามปกติ

ข้อผ่อนผันในการถือศีลอด

1. ผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วย
2. ผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง ซึ่งการเดินทางนั้นจำบากมาก
3. หญิงมีประจำเดือน กรณีที่หญิงมีประจำเดือนในระหว่างเดือนรอมฎอน

ไม่ต้องถือศีลอดในวันนั้น แต่ต้องถือศีลอดชดใช้ตามจำนวนที่ขาด หลังจากรอมฎอนนั้นได้ผ่านพ้นไป

ข้อยกเว้นในการถือศีลอด

1. คนชราภาพ
2. คนป่วยเรื้อรังที่แพทย์วินิจฉัยว่า รักษาไม่หาย หรือสุขภาพไม่ปกติ
3. หญิงมีครรภ์ และแม่ลูกอ่อนที่ให้นมแก่ทารกหรือแม่นม เพราะหญิงเหล่านี้อยู่ใน

ในภาวะที่ต้องการอาหารมาก

4. บุคคลที่ทำงานหนัก (ผู้ใช้แรงงาน) ทั้งขึ้นอยู่กับความเรื้อรังของการทำงานเอง
- บุคคลทั้ง 4 ประเภท ที่ไม่ต้องถือศีลอด แต่ต้องชดใช้ด้วยการบริจาคอาหารแก่คนจน

1 คน ในวันที่ขาด โดยอาหารนั้นต้องเหมือนกับที่ตนรับประทาน

2.4 การบริจาคทาน หรือ ซะกาา เป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำให้ผู้มีฐานะดี ตระหนักถึงหน้าที่ของคนที่ต้องช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการแผ่กระจายความมั่งคั่งของตนออกไปสู่กลุ่มชน ทั่วราชอาณาจักรช่วยเหลือล้าต่ำสูงระหว่างคนมีกับคนจนให้หมดสิ้นไป เป็นการลดช่องว่างของสังคม มุสลิมทุกคนจะต้องสำรวจทรัพย์สินของตนในทุกรอบปี โดยจะต้องมีการบริจาค ถ้าเป็นเงินก็บริจาคร้อยละ 2.5 ของรายได้ที่เหลือในรอบปี เงินจำนวนนี้จะนำออกแจกจ่ายแก่บุคคลที่ศาสนากำหนดเอาไว้ มี 8 ประเภท คือ คนอนาถา คนขัดสน ผู้รวบรวมเงินบริจาคที่ทางการแต่งตั้งขึ้น ผู้ถือมัสยิดที่เข้ารับนับถือ

ศาสนาอิสลามในระยะแรก ๆ ใช้ได้ทำสหรือเชลยให้เป็นอิสระ ผู้มีหนี้สินที่เกิดจากการประกอบในสิ่งที่ไม่ผิดต่อศาสนบัญญัติ ผู้อ้างและเผยแพร่ศาสนา ผู้เดินทางที่ขาดเงินที่จะเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของคน

2.5 การประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ เมืองมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เฉพาะบุคคลที่มีความสามารถเท่านั้น โดยที่จะต้อง มีทรัพย์สินพอเพียงที่จะเดินทางไปและกลับ และยังมีเหลือพอที่จะเลี้ยงครอบครัวที่อยู่ข้างหลัง นอกจากนี้จะต้องมีร่างกายแข็งแรงอีกด้วย (อิมรอน มะอฺดูนี 2524 : 30 - 39)

ผู้นำมุสลิม

ผู้นำมุสลิม หมายถึง บุคคลในชุมชนมุสลิมแห่งหนึ่งซึ่งในทางภาษาอาหรับเรียกว่า อิหม่าม อิหม่ามมีคุณสมบัติที่น่าพึงปรารถนา โดยทั่วไปในระดับก่อนข้างสูงเป็นพิเศษไม่ว่าจะมีเพียงประการเดียวหรือหลายประการก็ตาม บุคคลชั้นนี้อาจจะเป็นผู้มีอำนาจได้รับการยกย่องนับถือ มีทรัพย์สิน หรือความสามารถหลาย ๆ ด้าน คุณสมบัติดังกล่าวนี้อาจมีเพียงประการเดียวหรือหลายประการก็ได้ (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ 2520 : 21)

ผู้นำในระบบศาสนาอิสลามโดยตำแหน่ง คือ อิหม่ามและผู้ช่วยอิหม่ามมีความสำคัญที่สุด เพราะเขาเป็นผู้มีหน้าที่ประกอบพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวมุสลิม ส่วนผู้ช่วยมีหน้าที่ในการอบรมศาสนิกชนที่มีศรัทธาในวันศุกร์ กับทำหน้าที่แทนอิหม่ามเวลาอิหม่ามไม่อยู่ อำนาจโดยตรงของอิหม่ามที่จะให้ถอนพระหฤทัยเคร่งครัดทางศาสนาในชีวิตไม่มีแม้การสั่งสอนตักเตือนและว่ากล่าวตามสมควร และจากการอยู่ในศีลธรรมของอิหม่ามนั้นได้ช่วยสร้างความสงบเรียบร้อยในกิจการปกครองด้วย (พิทยา สายบุญ 2510 : 70 - 83)

อิหม่ามเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วนั้นการเป็นผู้ปฏิบัติตามบัญญัติของพระเจ้า โดยเคร่งครัด และผู้ที่ไม่มีคามยุติธรรมจึงไม่สมควรจะเป็นอิหม่าม (สำนักจุฬาราชมนตรี ย.ศ. 1395 : 91 - 92) อิหม่ามจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างดีในศาสนบัญญัติและปฏิบัติ

คนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม เพราะหากอหิมาฆาความรู้ที่ถูกต้องแล้ว เขานำมันไปในทางที่ผิดจากศาสนบัญญัติ นอกจากนั้นอหิมาฆายังจะถือเป็นผู้ที่มีความรู้ในสถานการณ์ของโลกโดยทั่วไปด้วย และถือเป็นผู้นำพวงชนในชุมชนให้ช่วยกันเผยแพร่หลักการอิสลามไปสู่ปวงชนอื่น ๆ เป็นผู้มีคุณธรรมสูง มีมรรยาทงามทั้งในก้นส่วนตัวและสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นผู้นำหรืออหิมาฆานั้น เขาจะต้องเป็นคนดี มีความรู้ กตัญญู ซึ่งมิใช่การเป็นอหิมาฆาโดยมีความรู้เพียงน้อยนิดหรือรู้เพียงอย่างหนึ่งอย่างใด หรือการเป็นอหิมาฆาโดยเอาอำนาจข่มขู่ หรือเอาการเมืองมาเป็นเกราะนำ อหิมาฆาจึงมิใช่ตำแหน่งที่เป็นอาชีพ และก็มีมิใช่บุคคลที่ถูกแต่งตั้งมาแล้วมิให้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม แต่อหิมาฆาอาจเป็นใครก็ได้ที่เขาพร้อมที่จะทำหน้าที่ให้แก่ชุมชนหรือสังคมนั้นๆที่เขาได้รับเลือกขึ้นมา และอหิมาฆาก็คือเป็นผู้ที่เฝ้าบทบาทสำคัญยิ่งต่อชุมชน มีความหมายในอันที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมชุมชนให้ดีขึ้นพัฒนาขึ้น (อัลวาดีล 2526 : 7 - 8)

คุณสมบัติของผู้นำชุมชนมุสลิม

ผู้มีสิทธิเป็นเจ้าของผู้นำอันทรงเกียรติ จะประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการ ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีความรู้ เพราะด้วยความรู้แก่เพียงประการเดียวเท่านั้นที่จะสามารถบริหารกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักการแห่งอัลเลาะห์ได้
2. มีความยุติธรรม เนื่องจากตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งทางศาสนา หลักนิติธรรมทั้งหมดในศาสนา คือ หลักการที่เต็มไปด้วยระบบแห่งความยุติธรรม ผู้ดำรงตำแหน่งจึงต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม
3. มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน เช่น ต้องเป็นผู้สามารถถกเถียงคดีต่าง ๆ ได้ สามารถหาแนวทางหยิบยื่นและคุ้มครองความสงบสุขของอาณาประชาราษฎร์
4. เป็นผู้ประสาห์สมัผัสและอวยวะครบถ้วน ผู้นำทางศาสนาต้องเป็นตัวของตัวเองพอสมควร (การีม วันแอะเลาะ 2526 : 128)

กัมภีร์อัลกุรอาน ที่กล่าวถึงอิหม่าม (ผู้นำมุสลิม)

ในกัมภีร์อัลกุรอาน พระผู้เป็นเจ้าได้ประทานโองการเกี่ยวกับเรื่องอิหม่ามไว้หลายประการ อาทิ

"และเราได้ทำให้มีหัวหน้าในหมู่พวกเขา นำทาง (พวกเขา) ตามบัญญัติของเรา ขณะที่พวกเขาได้มีความศรัทธา และพวกเขาได้เชื่อมั่นในโองการทั้งหลายของเรา และเรา (อัลลอฮ์) ได้ตั้งเขาทั้งหลายเป็นหัวหน้า (เป็นแบบอย่าง) นำทาง (ประชาชน) ตามพระราชบัญญัติของเรา"

นอกจากนี้ท่านศาสดามุฮัมมัด ได้กล่าวถึงอิหม่ามไว้หลายประการ เช่น

"บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับกัมภีร์อัลลอฮ์มากที่สุดนั้น ควรให้เขาเป็นอิหม่ามและหากมีผู้ที่มีความรู้ในอัลกุรอานเท่ากัน ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับคำสั่งสอนอบรมตลอดจนแบบอย่างในการปฏิบัติของท่านศาสดา (ซุนนะห์) ก็สมควรกว่า"

ท่านศาสดามุฮัมมัด ต้องการให้มุสลิมเลือกผู้นำที่มีความรู้ที่ถนัด (อิหม่าม) เพราะอิหม่ามเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในชุมชนมุสลิม ฉะนั้นในการเลือกตั้งอิหม่ามจึงควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ท่านศาสดาได้วางไว้ และผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งก็พึงตระหนักในความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

อิสลามกับการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาได้มีการเน้นหนักในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตั้งแต่แรกเริ่มแล้ว ศาสนาอิสลามได้ส่งเสริมการพัฒนาการสอนทางศาสนาทางการศึกษา และความรู้อื่น ๆ เมืองมาดีนะฮ์ เป็นนครแห่งแรกที่โรงเรียนอิสลามได้ถูกจัดตั้งขึ้น ลักษณะและความเป็นไปทางการศึกษาในยุคแรกจะแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้ทางศาสนานั้นจำเป็นสำหรับทุกคน
2. ส่งเสริมการศึกษาแบบให้เปล่า ครูสอนมิได้หวังสินจ้าง และนักศึกษาก็จะเรียนได้โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน
3. วิธีการศึกษานั้นส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและวิจัย

โรงเรียนแห่งแรกที่ท่านศาสนทูตมุฮัมหมัดได้จัดตั้งขึ้น พระองค์ได้วางแผนไว้สำหรับ
 สอนผู้ใหญ่ เพื่อให้ท่านอ่านออกเขียนได้ ในสัปดาห์ 1 มี 1 วัน ที่จัดไว้เฉพาะเพื่อการศึกษาของ
 สตรี ในระยะต่อมาได้มีการสอนตามมัสยิดต่าง ๆ แบบศิษย์นั่งรอบ ๆ อาจารย์ ในด้านภาษา
 ต่างประเทศก็ได้มีการสนับสนุนและได้มีการสอนเป็นประจำ ในการศึกษาของเด็กก็ได้จัดให้มีการ
 การสอนตามมัสยิด ในบ้านใกล้ ๆ มัสยิด ได้มีชื่อยกเว้นสำหรับเชลยศึกที่สอนได้ เชลยศึก
 คนใดที่สอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ 10 คน จะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระทันที โดย
 สอนกุรอาน หลักศาสนา ภาษาอาหรับและเลขคณิต

ในสมัยยุคทอง (ค.ศ.750 - ค.ศ.1000) ได้มีการศึกษากันกว้างอย่างจริงจัง
 ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วรรณคดีอาหรับ วิชาประวัติศาสตร์ โบราณคดี จันทรคติ โกลด
 กลอน อัลกุรอาน วิชาศาสนา ภาษาอาหรับ ไวยากรณ์ การสำรวจ และให้มีการ
 ส่งเสริมนักการศึกษา โดยจัดให้มีรางวัลแก่ครู จัดตั้งห้องสมุด จัดให้ทุนเพื่อการศึกษาแก่นักว่า
 ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ (โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์
 2520 : 62)

อิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้มุสลิมศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา
 ซึ่งการศึกษานี้หาได้จำกัดให้ศึกษาเฉพาะแต่เรื่องศาสนาไม่ หากแต่ให้ศึกษาวิชาการทั้งทาง
 โลกและทางธรรมควบคู่กันไป

ท่านศาสนทูตมุฮัมหมัด ได้มีโอวาทบางตอนเกี่ยวกับการศึกษา อาทิ

การแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชายและหญิง

จงศึกษาตั้งแต่อูฐ (เป็ด) จนถึงหลุมฝังศพ

จงไปแสวงหาความรู้ แม้แต่จะต้องไปถึงเมืองจีน

ผู้ใดไปเพื่อแสวงหาความรู้ หมายถึง เขาไปในทางของพระเจ้าเป็นเจ้า

จนกระทั่งกลับ

ขอให้พวกที่อยู่ที่นี่ จงเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้ที่มิได้อยู่ในที่นี้

การเรียนการสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานคร

เป็นหน้าที่ของชายและหญิงทุกคนที่จะต้องศึกษาวิชาทางศาสนา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของมุสลิมทุกคน ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องให้การศึกษาดอบรมแก่บุตรของตนโดยจะสอนเองหรือส่งไปศึกษากับครูก็ได้ สำหรับการเรียนการสอนในกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบและลักษณะดังนี้

1. เด็กเรียนจากโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนศาสนาอิสลามควบคู่กับการเรียนการสอนภาคบังคับ เช่น โรงเรียนของสมาคม มูลนิธิของมุสลิม
2. เด็กเรียนในภาคค่ำจากโรงเรียน หรือบ้านครู
3. สำหรับผู้ที่เข้ามามีที่อยู่ใหม่ในหมู่มุสลิม เช่น บ้านจัดสรรมักจะให้ครูไปสอนที่บ้านในตอนเย็นหรือวันหยุด
4. การเรียนในภาคฤดูร้อน ในปัจจุบันมีหลายสถาบันได้จัดการอบรมเยาวชนในภาคฤดูร้อนเป็นเวลา 1 เดือน เพื่อสอนหลักการอิสลาม การอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน และการฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ เช่น ที่สมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย สัมผัสดวงเคย แต่ละแห่งจะมีเยาวชนมาเข้าอบรมประมาณ 500 - 700 คน

มัสยิดในกรุงเทพมหานคร

อาณาบริเวณใกล้เคียงของมัสยิดแต่ละแห่งในประเทศไทย เรียกได้ว่าเป็นชุมชนชาวไทยมุสลิม ทั้งนี้เพราะชาวไทยมุสลิมมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ที่ตั้งของมัสยิด

สิ่งที่น่าสังเกตของชาวไทยมุสลิมประการหนึ่งคือ มักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน และมีมัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มัสยิดจึงได้กลายเป็นสิ่งดึงดูดให้มุสลิมเข้าไปอยู่บริเวณนั้นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะความสะดวกในการประกอบศาสนกิจ กว ेमอบอุ่นใจที่อยู่ในกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมเดียวกันนี้ มุสลิมจะเกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเืองกันโดยอัตโนมัติตามคำสอนของอิสลามว่า "มุสลิมทุกคนเป็นเืองกัน" (เสาวนีย์ จิตรกรมวค 2527 : 60)

ชุมชนมุสลิมอันมีมัสยิดเป็นศูนย์กลาง หากจะกล่าวในลักษณะการปกครองกล่าวได้ว่า จะมีการปกครองอีกรูปแบบหนึ่ง หรืออีกชั้นหนึ่งนอกเหนือไปจากการปกครองตามรูปแบบของ กระทรวงมหาดไทย

มัสยิดทำหน้าที่ในทางต่าง ๆ มากมาย แต่ด้วยตัวของมัสยิดเองไม่สามารถทำให้ เกิดหน้าที่อันใดได้ นอกจากหน้าที่จะทำให้เกิด และในฐานะที่คณะกรรมการมัสยิดโดยมีอิหม่าม เป็นประธาน คือ กลุ่มบุคคลที่ดำเนินงานในกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับมัสยิด ดังนั้นหากมัสยิดใดมีคณะกรรมการมัสยิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำ คือ อิหม่ามที่ดี เพียรพยายามเพื่อ ผลประโยชน์ของส่วนรวม ดูแลช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับโลกนี้ และโลกหน้า สับปูชนั้นก็จะมีผลทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และชุมชนนั้นก็จะมีพัฒนาขึ้น (เสาวนีย์ จิตต์เมวค 2527 : 60)

สำหรับมัสยิดในกรุงเทพมหานคร มี 151 มัสยิด ซึ่งอยู่ในเขตต่าง ๆ ดังนี้

เขตบางรัก	5	มัสยิด	เขตหนองจอก	37	มัสยิด
เขตยานนาวา	9	มัสยิด	เขตพระโขนง	26	มัสยิด
เขตวัฒนา	20	มัสยิด	เขตลาดกระบัง	4	มัสยิด
เขตบางกะปิ	17	มัสยิด	เขตป้อมปราบ	1	มัสยิด
เขตปทุมวัน	5	มัสยิด	เขตดุสิต	1	มัสยิด
เขตปทุมวัน	1	มัสยิด	เขตพระนคร	2	มัสยิด
เขตบางกอกใหญ่	4	มัสยิด	เขตบางกอกน้อย	3	มัสยิด
เขตห้วยขวาง	2	มัสยิด	เขตราษฎร์บูรณะ	7	มัสยิด
เขตธนบุรี	3	มัสยิด	เขตคลองสาน	3	มัสยิด
เขตบางขุนเทียน	1	มัสยิด			

(คณะกรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร 2526 : 148)

วัฒนธรรมของอิสลาม

1. การทักทาย หรือกล่าวสลามเมื่อพบกัน

เมื่อมุสลิมพบกัน จะจากกัน จะเข้าบ้านของตนเองและบ้านของผู้อื่น จะทักกล่าวสลาม หรือทักทายว่า "อัสลามมูอะลัยกุม" และผู้ตอบรับจะรับว่า "วะอะลัยกุมสลาม"

2. การแต่งกาย

มุสลิมทั้งหญิงและชายจะต้องแต่งกายให้มิดชิด สะอาด เรียบร้อย

สำหรับหญิง พึงเปิดได้แค่ใบหน้าและฝ่ามือ

สำหรับชาย เป็นที่ทักห้ามในการใช้ผ้าไหม และใช้เครื่องประดับที่เป็นทอง

3. ความสะอาด

ความสะอาดเป็นส่วนหนึ่งของการรักษา ฉะนั้นวิถีชีวิตของมุสลิมจะทักรักษาความสะอาดให้ครบถ้วนตามแนวทางของศาสนาอิสลามที่วางไว้ อาทิ

3.1 ผู้ชายจะต้องขลิบหนวด หักปลายอวัยวะเพศ หรือเข้าสุหนัต

3.2 การทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น อาบน้ำก่อนจะนมัสการพระเจ้าเป็นเจ้า และอาบน้ำหลังจากร่วมประเวณี

4. การเกิด

เมื่อเด็กเกิดได้เจ็ดวัน เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะตั้งชื่อให้แก่เด็กที่เกิดใหม่ โดยมีชื่อที่เป็นมงคล ส่วนมากจะตั้งชื่อเหมือนกับชื่อของศาสนากองต่าง ๆ เช่น อาอัมม มูซา อิสมาแอล คาวูด มุฮัมหมัด เป็นต้น

5. การตมรต

การตมรต ถือ การตั้งสถาบันครอบครัวขึ้นมา ซึ่งเป็นสิ่งที่ศาสนาอิสลามส่งเสริมอย่างมากเพราะเป็นการทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ในการเป็นกน การตมรตในศาสนาอิสลามเรียกว่า การนิกะห์ อันมีหลักและวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะ

6. การตาย

ผู้ตายจะทักถูกนำไปฝังยังสุสานหรืออุโบรให้เร็วที่สุด ก่อนนำไปฝังจะทักให้รับ การอาบน้ำทำความสะอาดร่างกาย ห่อศพด้วยผ้าขาว

7. วันสำคัญทางศาสนา

วันสำคัญในรอบสัปดาห์ของมุสลิม คือ วันศุกร์ ซึ่งเป็นวันที่มุสลิมชายทุกคนจะต้องไปละหมาด ณ มัสยิด และเพื่อฟังคำอบรม

วันสำคัญในรอบปี ได้แก่ วันอีด ซึ่งมีสองครั้งได้แก่

1. วันอีดิลฟิตรี เรียกทั่วไปว่า อีดเล็ก หรือออกบวช
2. วันอีดิลอัฎฮา เรียกทั่วไปว่า อีดใหญ่ หรือออกฮัจยี

8. อาหาร

อาหารหลายอย่างที่จำเป็นต้องห้ามสำหรับชาวมุสลิม เช่น สุรา สุกร สัตว์ที่ตายเอง สัตว์ที่ถูกฆ่าเพื่อบูชาเทพเจ้า สัตว์ที่ถูกรัดคอตาย สัตว์ที่ถูกตีตาย สัตว์ที่ถูกพลัดตกจากที่สูงตาย สัตว์ที่ถูกฆ่าโดยผู้ไม่มีใ้กกล่าวนามพระผู้เป็นเจ้า สัตว์ที่ใช้เขี้ยวเล็บในการล่าเหยื่อ สิ่งที่ทำให้อินเมฆาทุกชนิด ฯลฯ เป็นต้น

9. ข้อห้ามในศาสนาอิสลาม

บทบัญญัติของศาสนาอิสลามได้กำหนดข้อห้ามสำหรับมุสลิมผู้รัทธา เช่น ห้ามดื่มสุรา ห้ามลักขโมย ห้ามพูดเท็จ ห้ามผิดประเวณี ห้ามกินดอกเบี้ย ห้ามทำเสน่ห์ ห้ามกราบไหว้บูชารูปปั้น ห้ามดองกำเริบ ห้ามขายและหญิงมีความสัมพันธ์กันเกินขอบเขต รวมทั้งการห้ามเที่ยวผู้หญิง ห้ามประกอบอาชีพที่ผิดหลักศาสนา เช่น เปิดบริการอาบ อบ นวด หรือเปิดร้านขายสุรา เหล่านี้เป็นต้น (เสาวนีย์ จิตต์พมวง 2524 : 424)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์พัฒนาการศึกษา 2 จังหวัดยะลาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปอเนาะซึ่งเป็นโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามมี 3 ระดับ ขึ้นต้น 4 ปี ขึ้นกลาง 3 ปี และชั้นปลาย 2 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วจึงมาเรียนต่อที่ปอเนาะโดยตั้งใจมาเรียนเอง ทุกกลุ่มเห็นด้วยว่าโต๊ะครูถึงปอเนาะขึ้นเพื่อจัดการศึกษา ควรปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ควรบรรจุภาษาไทย วิชาสามัญและวิชาชีพเพิ่มเติม ไม่เป็นการขัดต่อหลักศาสนา จึงจะเป็นผลดีในทางอาชีพมากกว่า

แต่ข้าราชการผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องมีความเห็นขัดแย้งว่า ชาวไทยมุสลิมไม่สนใจต่อโรงเรียน
รัฐบาล เพราะไม่เห็นความสำคัญ อีกทั้งสังคมประเพณีชาวไทยมุสลิมก็มักจะไม่ให้ความสนใจ
การศึกษาสามัญ โศกนาฏกรรมมีอิทธิพลต่อชุมชนของคนมากในด้านความเชื่อถือและความเคารพนับถือ
(ศูนย์พัฒนาการศึกษาภาคการศึกษา 2 2512 : 1 - 12)

จำนงค์ กาทอง ให้ศึกษาปัญหาการศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนไทยในอำเภอสุโขทัย และ
ท้องถิ่นใกล้เคียง พบว่า เด็กไทยมุสลิมส่วนมากจะเรียนอ่อน เมื่อต้องมีการสอบคัดเลือกเพื่อ
ศึกษาต่อ ปรากฏว่าเด็กไทยมุสลิมมีจำนวนเข้าเรียนได้น้อยที่สุด จำนวนเด็กไทยมุสลิมในท้องถิ่น
ทั้งหมดมีมากถึงร้อยละ 80 ของเยาวชนไทยทั้งหมด การที่เป็นเช่นนั้นเพราะพื้นฐานภาษาไทย
ไม่ถนัด ไม่ค่อยตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่มีความหวังในเรื่องการศึกษาต่อและในเรื่องอาชีพทำให้
ขาดกำลังใจและเพราะอิทธิพลของศาสนา (จำนงค์ กาทอง 2513 : 30)

ณัฐพล ชันธไชย ให้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมทางเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ศาสนาของชาวคาบสมบวงขึ้น อำเภอเมืองบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มุสลิมอุทิศเงินสิ่งของเป็น
ค่าใช้จ่ายในพิธีกรรมและค่าน้ำดื่มศาสนาในด้านกิจกรรมค่าน้ำดื่มมากกว่าพุทธศาสนิกชน
(ณัฐพล , ชันธไชย 2513 : 62)

พิทยา สายบุญ กล่าวถึงการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้ว่า ผู้นำ
ท้องถิ่นในระดับหมู่บ้านนั้นมีทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจจะสรุปตามลักษณะ
การจัดระเบียบสังคมหมู่บ้านได้ดังนี้ คือ ผู้นำในระบบครอบครัวและเครือญาติ ได้แก่ ญาติ
ผู้อาวุโส ผู้นำในระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้มีฐานะดี ผู้นำทางศาสนา ได้แก่ อิหม่าม โศกนาฏกรรม
ผู้นำทางการศึกษา ได้แก่ ครู โศกนาฏกรรมสอนแนะ นักอ่านกัมภีร์อัลกุรอาน ผู้มีความรู้ทางศาสนา
(พิทยา สายบุญ 2508 : 75)

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ ให้ทำการวิจัยเรื่อง "การเข้าถึงประชาชนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้" พบว่า ลักษณะสาเหตุของปัญหาในจังหวัดภาคใต้ว่าเกิดจากการวางตัวของข้าราชการ
ในแบบเจ้าขุนมูลนายต่อประชาชน เสนอวิธีแก้ไขด้วยการเลือกเก็บเจ้าหน้าที่ยุติธรรมและกำหนดวิธี
ปฏิบัติของข้าราชการ และพบว่าปัญหาการศึกษายังไม่ทั่วถึง (สมาน รังสิโยกฤษฎ์
2510 : 135 - 137)

รุ่ง แก้วแดง ได้ศึกษาทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงโอนมาเป็นโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พบว่า

1. ทัศนคติของโต๊ะครูต่อระเบียบและวิธีการปรับปรุงส่งเสริมโอนมาเป็น
ภาคการศึกษา 2 กวามช่วยเหลือทางการเงิน การสอนวิชาชีวะและวิชาสามัญ ส่วนใหญ่เห็นว่า
ดีแล้ว มีบางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. ทัศนคติต่อครูช่วยสอน (วิชาสามัญ) เห็นว่าก็เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนสอน
ศาสนาอิสลาม ครูช่วยสอนวิชาสามัญเมื่อศาสนาพุทธสามารถทำตนเข้ากับโต๊ะครูและนักเรียน
ได้อย่างดี แต่โต๊ะครูต้องการครูช่วยสอนวิชาสามัญที่ไม่ถือศาสนาอิสลามและเป็นเพศชาย
(รุ่ง แก้วแดง 2511 : 117 - 118)

ขจัญญ์ บุรุษพัฒน์ ได้ศึกษาปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย พบว่า ในลาวจังหวัด
ภาคใต้ ประสบปัญหาด้านการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองไม่ยินยอมส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนภาษาไทยเพราะมองไม่เห็น
ความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาไทย

2. ผู้ปกครองไม่ยินยอมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ชอบให้
เรียนมอเนาะ

3. เด็กขาดเรียนตั้งแต่ร้อยละ 20 ถึง 30 เพราะผู้ปกครองยากจนและอพยพ
อยู่เสมอ

4. ประเพณีให้เด็กแต่งงานเร็วเกินไป ยังไม่ทันจบชั้นประถมปีที่ 4 ก็แต่งงานแล้ว

5. รัฐบาลไม่จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ (ขจัญญ์ บุรุษพัฒน์ 2515 : 245)

ประกิจ พระจางัจฉนิก กล่าวถึงสภาพการจัดการศึกษาและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง
การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้คือ

1. การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังประสบปัญหาในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ การขาดแคลน
ครู ปัญหาการขาดแคลนโรงเรียนและอุปกรณ์การสอน และปัญหาการบริหารการศึกษา

2. การศึกษาของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีสภาพล้าหลังกว่าจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ตรงกับความต้องการของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม เนื่องจากชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามนิยมการศึกษาวิชาศาสนามากกว่าวิชาสามัญในโรงเรียนประจำขนาด และในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป (ประกิจ ประจวบจั่น 2516 : 57 - 58)

ภักดี เปรมโยธิน ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นมูลเหตุให้การศึกษามุสลิมอยู่ในระดับต่ำ มีดังนี้

1. ชาวบ้านมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะให้ลูกหลานเล่าเรียนตามหลักสูตรของราชการเห็นว่าเรียนจบมาก็ไปได้อะไร เรียนทางศาสนาดีกว่า เพราะสังคมยอมรับและยกย่องผู้สำเร็จทางศาสนา

2. เด็กต้องออกกลางคัน เพราะอายุครบเกณฑ์ ประกอบกับประเพณีในท้องถิ่นสนับสนุนให้มีการแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย เปิดช่องให้มีการเลิ้งการศึกษาโดยเอาการแต่งงานขึ้นมาบังหน้า มีนักเรียนสตรีจำนวนไม่น้อยลาออกจากโรงเรียนเพื่อแต่งงานก่อนวัยอันสมควร (ภักดี เปรมโยธิน 2520 : 112 - 114)

ทวี แกนหนู ได้ศึกษาปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากตัวอย่างประชากรที่เป็นครูใหญ่และครูที่สอนชั้นเด็กเล็กประเภทละ 92 คน รวม 184 คน พบว่า

1. ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนชั้นเด็กเล็กในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยมีตามลำดับดังนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียน การบริหารและการนิเทศการศึกษา ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักสูตรแบบเรียน คู่มือครู การวัดผล และการประเมินผล และครูที่สอน

2. ปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างจากปัญหาตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อยู่หลายเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้น้ำหนักในหลาย ๆ เรื่องที่ตรงกันว่า ประสิทธิภาพที่จึกให้กับนักเรียนเท่าที่ปฏิบัติอยู่น้อยกว่าที่ควรจัก จึงนับว่าเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนต่อปัญหาเกี่ยวกับการสอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกับที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 (ทวิ แพนหนู 2522 : ง - จ)

กิริวรรณ ตีไพบูลย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 2" พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในแต่ละด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ส่วนความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนข้างมาก แต่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ น้อย อันเนื่องมาจากไม่ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากผู้บริหาร แห่งที่ควร (กิริวรรณ ตีไพบูลย์ 2522 : จ)

จินดา อาจินสมजार ได้ศึกษาปัญหาการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขตการศึกษา 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2522 จำนวน 160 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาด้านตัวครูผู้สอน พบว่า ครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม และไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมการสอนจริยศึกษามาเลย

2. ปัญหาด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีปัญหามากในเรื่องการเห็นความสำคัญของจริยศึกษาและการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ รวมทั้งการแนะนำ นิเทศ ติดตามผล

3. ปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มีปัญหามากในเรื่องหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น เอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่เพียงพอ

4. ปัญหาด้านการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัด พบว่า มีปัญหามากในด้านการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนและปัญหาการเลือกวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบทเรียน

5. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีปัญหามากในเรื่องความร่วมมือของชุมชนต่อการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรจริยศึกษา และปัญหาเรื่องหลักจริยธรรมในหลักสูตรไม่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความท้องถิ่น (จินดา อาจินสมजार 2523 : ง - จ)

เปรมวิช บุตรสีทา ได้ศึกษาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 138 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาภาษาไทยน้อย
2. ครูมีจำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป นอกจากนี้ครูต้องทำหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น งานธุรการ เป็นต้น รวมทั้งครูขาดกำลังใจ และความรู้ในเรื่องวิธีสอนภาษาไทยแก่ผู้เรียน
3. จุดประสงค์ของวิชาภาษาไทย กว้างและสูงจนเกินไป
4. ครูขาดแคลนเอกสาร หลักสูตร แบบเรียน คู่มือครูมากที่สุด เนื้อหาในหลักสูตรยากเกินความสามารถของนักเรียน
5. วิธีสอนและกิจกรรมที่ครูนำมาใช้มากที่สุด ได้แก่ การบรรยายเนื้อหาตามบทเรียน การบรรยายแล้วสาธิต
6. วิธีที่ครูนำการวัดและประเมินผลมาใช้มากที่สุด คือ การใช้ข้อทดสอบประจำภาค
7. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยต่ำ ขาดความสนใจในการเรียน เมาเรียนไม่สม่ำเสมอ มีอุปสรรคการเรียนไม่พร้อม และค่อนข้างขี้อาย
8. ก้าวหน้าแนวความช่วยเหลือทางบ้านนักเรียนพบว่าบุคคลในครอบครัวไม่นิยมพูดภาษาไทย ไม่นิยมฟังรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ภาคภาษาไทย ทั้งยังขาดแคลนหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านอีกด้วย (เปรมวิช บุตรสีทา 2524 : ง - จ)

จากผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังประสบปัญหาในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดให้แก่ชาวไทยมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาที่รัฐจัดให้ยังไม่ตรงกับความต้องการของชาวไทยมุสลิม และมีให้มีการจัดเป็นพิเศษต่างหาก

ชาวไทยมุสลิมเห็นว่าการศึกษาด้านศาสนาอิสลามเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ผู้ที่มีความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามจะได้รับการเคารพยกย่องจากชุมชนชาวไทยมุสลิมอย่างมาก

สมมติฐานในการศึกษา

1. ความถี่ของการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามภูมิลำเนา
2. ความถี่ของการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามวัยวุฒิ

วิธีดำเนินการศึกษากันคว่ำ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อิหม่าม หมายถึง หัวหน้าผู้ปกครองสุเหร่า (มัสยิด) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำทางศาสนา โดยมีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีจำนวน 151 คน ซึ่งจะทำการศึกษาทั้งหมด และกระทำโดยการสำรวจรายชื่ออิหม่าม จากแฟ้มรายชื่อเป็นกรรมการอิสลามกรุงเทพมหานคร และจากเอกสารของคณะกรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร เพื่อหาจำนวนประชากรอิหม่ามทั้งหมดที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จากเขตต่าง ๆ ดังนี้

เขตหนองจอก	37 คน
เขตพระโขนง	26 คน
เขตมีนบุรี	20 คน
เขตบางกะปิ	17 คน
เขตยานนาวา	9 คน
เขตราชวัตรบูรณะ	7 คน
เขตบางรัก	5 คน
เขตพญาไท	5 คน
เขตลาดกระบัง	4 คน
เขตบางกอกใหญ่	4 คน
เขตคลองสาน	3 คน
เขตธนบุรี	3 คน
เขตบางกอกน้อย	3 คน
เขตห้วยขวาง	2 คน

เขตพระนคร	2	คน
เขตบางขุนเทียน	1	คน
เขตปทุมวัน	1	คน
เขตดุสิต	1	คน
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	1	คน
รวม	151	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1, 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและประชากร เช่น อายุ วุฒิทางการศึกษา เป็นต้น แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถามของ ดร.อนันต์ ศรีโสภา

(อนันต์ ศรีโสภา 2521 : 198) ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 133 - 137) และศึกษาหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 94 - 153)

2. ศึกษาข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เอกสารประกอบการสอนเรื่องการศึกษาชุมชนของ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ สุวิษฐา อีระกุล บริหารการศึกษาของ เจริญ ไวรวัจนกุล หลักการบริหารโรงเรียนของ จักรชัย อรรถนันท์ ข้อมูลจากหลักสูตรประถมศึกษา 2521 และข้อมูลจากโครงการพบปะผู้นำศาสนาอิสลามครั้งที่ 2 ของ จุฬาราชมนตรี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านอาคารสถานที่ ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน

ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตร 2521 ด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนชาวไทยมุสลิมและด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

3. การจัดรูปแบบสอบถาม

แบบสอบถามตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และเป็นข้อคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

4. นำแบบสอบถามไปให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน และให้มีความถูกต้องด้านเนื้อหามากยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อเป็นตัวแทนของประชากรของเนื้อหาหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับความเป็นตัวแทนของประชากรและนำข้อคำถามที่ให้คะแนนแล้วมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยหาค่ารายเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คัดข้อคำถามที่มีค่ารายเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ไว้เป็นข้อคำถามเพื่อใช้ในแบบสอบถาม (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เอกสารโรเนียว : 3)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้นำชุมชนมุสลิม จำนวน 25 คน ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

7. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซ็น ด้วยการคำนวณค่า t ที่คำนวณได้ คือ ค่าอำนาจจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มของข้อคำถามรายข้อ ถ้าค่า t มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 1.75 ขึ้นไป แสดงว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งก็หมายความว่า ข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนก สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

(ชาตวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ 2525 : 128) ปรากฏว่าได้ค่า ที มากกว่า 1.75 ขึ้นไป
จึงถือว่าข้อคำถามนี้อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้

8. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาลัมบะระสิทธิ์
แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ลิ้น สายยศ
และอังคณา สายยศ 2528 : 170) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90 นับว่าเป็น
แบบสอบถามที่สามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยได้

ตัวอย่างแบบสอบถาม

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและกลุ่มประชากร
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมอิสลาม
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียน
ประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม

ตอนที่ 1

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และ/หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. อายุของท่านนับถึง น.ศ. 2530 ปี
2. ความรู้สายสามัญของท่านเรียนจบชั้น

ตอนที่ 2

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และ/หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านต้องการให้นักเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นใดที่ควรถือศีลอด

() ป. 1	() ป. 2
() ป. 3	() ป. 4
() ป. 5	() ป. 6
() ไม่ต้องการให้ถือศีลอด	
2. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมห้วงเข้าไปร่วมในพิธีการต่าง ๆ ซึ่งประธานจะต้องจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ท่านต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติอย่างไร

() ยืนตรงขณะที่ประธานจุดธูปเทียน	() นั่งอยู่กับที่ตามเดิม
() อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

ตอนที่ 3

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความต้องการที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ

ช่องมากที่สุด	หมายถึง	ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นมากที่สุด
ช่องมาก	หมายถึง	ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นค่อนข้างมาก
ช่องปานกลาง	หมายถึง	ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นปานกลาง
ช่องน้อย	หมายถึง	ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นค่อนข้างน้อย
ช่องน้อยที่สุด	หมายถึง	ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นน้อยที่สุด
ช่องไม่ต้องการ	หมายถึง	ไม่ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้น

ระดับความต้องการ

ข้อ	รายการ	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	ไม่ต้องการ
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>				
1.	ท่านต้องการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียนเพียงใด			
2.	ท่านต้องการเข้าไปใช้ห้องประชุมและสถานที่ของโรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่จัดงาน เพียงใด			
<u>ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน</u>				
1.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสร่วมวางโครงการและช่วยแก้ปัญหาทางโรงเรียน เพียงใด			
2.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนจัดตั้งมูลนิธิแล้วนำเงินนั้นมาให้ได้จากธนาคารมาช่วยเหลือเด็กนักเรียน เพียงใด			
<u>ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521</u>				
1.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ) เพียงใด ..			
2.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ) โดยให้ผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งและมอบให้ทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเพียงใด ..			

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
3.	ท่านต้องการให้ครูให้นักเรียนออกไป ศึกษาตามแหล่งวิชาที่อยู่ในชุมชนของ ท่าน เพียงใด <u>ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามใน</u> <u>โรงเรียนประถมศึกษา</u>						
1.	ท่านต้องการให้มีครูไทยมุสลิมในโรงเรียน ประถมศึกษา เพียงใด						
2.	ท่านต้องการให้มีการอบรมศาสนาแก่ เยาวชนระหว่างเปิดภาคเรียน โดยใช้ สถานศึกษาของโรงเรียน เพียงใด <u>ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน</u> <u>กับชุมชน</u>						
1.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดอบรม วิชาชีพแก่ชุมชนในเรื่องการตัดเย็บ เสื้อผ้า การถนอมอาหาร การตัดผม ฯลฯ เพียงใด						
2.	ท่านต้องการเข้ามาร่วมกิจกรรมกับ ทางโรงเรียน เมื่อทางโรงเรียน มีการจัดงาน เพียงใด						

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
1.	ด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ						
	ท่านต้องการให้ทางราชการจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียนได้						
	คิดว่า เพียงใด						
2.	ท่านต้องการให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เพียงใด ..						

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือราชการติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมตอบ มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไว้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำแบบสอบถามมาแยกตามตัวแปรที่ศึกษา
3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยกำหนดวิธีการหรือเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้
แบบสอบถามตอบที่ 1 ใช้วิธีตรวจให้คะแนนโดยนับความถี่แล้วนำมาหาค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีการตรวจให้คะแนนของตัวเลือกที่เป็นคำตอบในแต่ละข้อ โดยให้คะแนนดังนี้

ระดับของความถี่ของการที่ให้ปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดให้คะแนน 5
ระดับของความถี่ของการที่ให้ปฏิบัติมาก	กำหนดให้คะแนน 4
ระดับของความถี่ของการที่ให้ปฏิบัติปานกลาง	กำหนดให้คะแนน 3
ระดับของความถี่ของการที่ให้ปฏิบัติน้อย	กำหนดให้คะแนน 2
ระดับของความถี่ของการที่ให้ปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน 1
ระดับของความถี่ของการที่ไม่ต้องการให้ปฏิบัติ	กำหนดให้คะแนน 0

4. กำหนดค่าเฉลี่ยพื้นฐานโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของแบบสอบถามแต่ละรายการ แล้วนำระดับของความถี่ของการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมาประเมิน โดยอาศัยเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นของ ประครอง กรรณสูตร เสนอไว้ และผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.60 - 5.00	หมายความว่า ต้องการให้ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.60 - 4.59	หมายความว่า ต้องการให้ปฏิบัติค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.59	หมายความว่า ต้องการให้ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.60 - 2.59	หมายความว่า ต้องการให้ปฏิบัติค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.59	หมายความว่า ต้องการให้ปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.00	หมายความว่า ไม่ต้องการให้ปฏิบัติ

(ประครอง กรรณสูตร 2520 : 40)

5. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ศึกษาตามสมมติฐานในข้อ 1 และข้อ 2 ด้วยการทดสอบค่าที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าสถิติดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (μ) ใช้สูตร (ซูกรี วงศ์รัตน์ 2527 : 49)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

- μ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร
 (ยูทรี วงศ์รัตน์ 2527 : 84)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\Sigma fX^2}{N} - \left[\frac{\Sigma fX}{N}\right]^2}$$

- σ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 ΣfX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 ΣfX^2 แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่คูณกับกำลังสองของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ยูทรี วงศ์รัตน์ 2527 : 84)

$$\sigma^2 = \frac{\Sigma fX^2}{N} - \left[\frac{\Sigma fX}{N}\right]^2$$

- σ^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 ΣfX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 ΣfX^2 แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่คูณกับกำลังสองของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 170)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma S_1^2}{S_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 S_1^2 แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

5. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม คำนวณจากสูตร

(ปัญญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ 2525 : 128)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

- เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงแบบที ซึ่งใช้เป็นค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม
 $\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
 n_H แทน จำนวนคน (25% ของทั้งหมด) ในกลุ่มสูง
 n_L แทน จำนวนคน (25% ของทั้งหมด) ในกลุ่มต่ำ

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยใช้สูตร (สมบูรณ์ ชิตพงศ์

เวกสารโรเนียว : 3)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$$S = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน รายเฉลี่ย
 S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7. ทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรที่ศึกษาโดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน คำนวณโดยใช้สูตร t - test (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 242)

$$t = \frac{\mu_1 - \mu_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{\sigma_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{\sigma_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

- เมื่อ μ_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรกลุ่มที่ 1
 μ_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรกลุ่มที่ 2
 n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2
 σ_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
 σ_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้แยกวิเคราะห์และเสนอข้อมูลให้ทราบตามลำดับ
ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและกลุ่มประชากรที่อยู่ใน
ชุมชนชาวไทยมุสลิม

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมทางด้านวัฒนธรรมอิสลาม

ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียน
ประถมศึกษา ในชุมชนชาวไทยมุสลิม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

μ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มประชากร

t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและกลุ่มประชากร ได้ผล
ดังแสดงในตาราง 1 - 4 ตามลำดับดังนี้

ตาราง 1 จำแนกตามอายุของกลุ่มประชากร

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	55.45
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	44.55
รวม	110	100.00

จากการวาง 1 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย คือ ต่ำกว่าอายุ 56 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.45 มากกว่าผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุสูงกว่าอายุเฉลี่ยขึ้นไป ก็มีร้อยละ 44.45

ตาราง 2 จำแนกตามอาชีพของกลุ่มประชากร

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ครูสอนศาสนา	45	40.91
ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง	42	38.18
เกษตรกรกรรม	18	16.36
ข้าราชการ	5	4.55
รวม	110	100.00

จากการวาง 2 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.91 และประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 38.18 ว่าเป็นอาชีพเกษตรกรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.36 น้อยที่สุด ได้แก่ รับราชการ คือ คิดเป็นร้อยละ 4.55

ตาราง 3 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	67.27
สูงกว่า ป. 4	36	32.73
รวม	110	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 67.27 และมีผู้นำชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.73

ตาราง 4 แสดงลักษณะสถานที่ตั้งของโรงเรียน

สถานที่ตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ในแหล่งศูนย์กลางชุมชนชาวไทยมุสลิม	63	57.27
ห่างจากแหล่งชุมชนชาวไทยมุสลิมประมาณ 2 กิโลเมตร	26	23.64
ห่างจากแหล่งชุมชนชาวไทยมุสลิมประมาณ 1 กิโลเมตร	21	19.09
รวม	110	100.00

จากตาราง 4 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่ในแหล่งศูนย์กลางชุมชนชาวไทยมุสลิมมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.27 และโรงเรียนที่ตั้งห่างจากแหล่งศูนย์กลางของชุมชนชาวไทยมุสลิมประมาณ 2 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 23.63 ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งห่างจากชุมชนชาวไทยมุสลิมประมาณ 1 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 19.09

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมด้านวัฒนธรรมอิสลาม
ได้ผลดังแสดงในตาราง 5 - 9 ตามลำดับดังนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวนความต้องการในการให้นักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ถูกละเลย

ตั้งแต่ ระดับชั้น	จำนวน	ร้อยละ
ป. 1	-	-
ป. 2	8	7.27
ป. 3	18	16.37
ป. 4	40	36.36
ป. 5	24	21.82
ป. 6	20	18.18
รวม	110	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ถูกละเลย มีจำนวนมากที่สุด ถูกละเลยร้อยละ 36.36 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถูกละเลยร้อยละ 21.82 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถูกละเลยร้อยละ 18.18 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถูกละเลยร้อยละ 16.37 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถูกละเลยร้อยละ 7.27 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ต้องการให้ถูกละเลย

ตาราง 6 แสดงความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนเมื่อเข้าร่วมในพิธีการต่าง ๆ
ซึ่งประธานจะต้องจุกฎาเทียนบูชาพระรัตนตรัย

ความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตน	จำนวน	ร้อยละ
ยืนตรงขณะที่ประธานจุกฎาเทียน	15	13.64
ไม่เข้าร่วมพิธี	22	20.00
นั่งอยู่กับที่ตามเดิม	73	66.36
รวม	110	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องการให้นักเรียนนั่งอยู่กับที่ตามเดิม
ในขณะที่ประธานจุกฎาเทียนบูชาพระรัตนตรัย คิดเป็นร้อยละ 66.36 รองลงมา ไม่ให้
เข้าร่วมพิธี คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนให้ยืนตรงขณะที่ประธานจุกฎาเทียน มีจำนวน
น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.64

ตาราง 7 แสดงความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนในพิธีไหว้ครู

การปฏิบัติตนของนักเรียนในพิธีไหว้ครู	จำนวน	ร้อยละ
นำดอกไม้ธูปเทียนมอบให้แก่ครูโดยไม่มีการกราบ อื่น ๆ (ให้เปลี่ยนรูปแบบพิธีไหว้ครูมาเป็นแบบ	9	8.18
ศาสนาอิสลาม)	21	19.09
มอบเฉพาะดอกไม้ ไม่มีธูปเทียน ไม่มีการกราบ	80	72.73
รวม	110	100.00

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนมอบ
เฉพาะดอกไม้ ไม่มีธูปเทียน ไม่มีการกราบในพิธีไหว้ครู คิดเป็นร้อยละ 72.72 รองลงมา
คือความต้องการอื่น ๆ (ให้เปลี่ยนรูปแบบพิธีไหว้ครูมาเป็นพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม เช่น

เชิญหม่อม กรมการมัลลิก ผู้ทรงคุณวุฒิ มาเป็นผู้ดำเนินการขอพร และให้โอวาท หรือ
งดเว้นการจัดพิธีไหว้ครู) คิดเป็นร้อยละ 19.09 และน้อยที่สุด คือ ให้นำดอกไม้ธูปเทียน
มอบแก่ครูโดยไม่มีการกราบ คิดเป็นร้อยละ 8.18

ตาราง 8 แสดงความต้องการในการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติตนแทนการสวดมนต์

สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติแทนการสวดมนต์	จำนวน	ร้อยละ
ให้นักเรียนปฏิบัติตามแนวทางศาสนาอิสลาม	60	54.55
ให้นักเรียนอ่าน กุอา (คำขอพร)	29	26.36
ให้บทวนหลักการของศาสนาอิสลาม	19	17.28
กล่าวคำสรรเสริญท่านศาสดา	2	1.81
รวม	110	100.00

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียน
ปฏิบัติตามแนวทางศาสนาอิสลามแทนการสวดมนต์ไหว้พระ คิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมา
คือ ให้อ่านกุอา (คำขอพร) คิดเป็นร้อยละ 26.36 ส่วนให้นักเรียนบทวนหลักการของ
ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 17.28 และน้อยที่สุด คือ กล่าวคำสรรเสริญท่านศาสดา
คิดเป็นร้อยละ 1.81

ตาราง 9 แสดงความต้องการในการให้นักเรียนปฏิบัติตนในพิธีราชสดุดีของลูกเสือ

การปฏิบัติตนในพิธีราชสดุดี	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมพิธีได้ ถ้าใช้รูปภาพแทนรูปปั้น	11	10.00
เข้าร่วมพิธีได้ ถ้าไม่มีรูปปั้น และไม่มีรูปภาพ	47	42.73
ไม่ห้องเข้าร่วมพิธี	52	47.27
รวม	110	100.00

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมเข้าร่วมในพิธีราชสดุดี คิดเป็นร้อยละ 47.07 รวบรวมมาก็ให้เข้าร่วมพิธีได้ ถ้าไม่มีรูปปั้นและไม่มีรูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.73 และน้อยที่สุด ก็ เข้าร่วมพิธีได้ ถ้าใช้รูปภาพแทนรูปปั้น คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ได้ผลดังแสดงในตาราง 10 - 15 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 10 ความต้องการด้านอาคารสถานที่

รายการความต้องการ	น	σ	แปลความ
1. ต้องการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด ของโรงเรียน	3.06	1.11	มีความต้องการปานกลาง
2. ต้องการเข้าไปใช้ห้องประชุมและ สถานที่ของโรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่ จัดงาน	2.2	1.84	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
3. ต้องการให้ประชาชนในชุมชนเข้าไป ใช้สนามกีฬาหรือสนามเด็กเล่นของ โรงเรียน เพื่อออกกำลังกายหรือ พักผ่อนหย่อนใจ	3.09	0.58	มีความต้องการปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการด้านอาคารสถานที่นั้น ผู้นำชุมชนไทย
มุสลิม มีความต้องการค่อนข้างน้อยในเรื่องการเข้าไปใช้ห้องประชุมและสถานที่ของโรงเรียน
เพื่อเป็นสถานที่จัดงาน ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการปานกลาง

ตาราง 11 ความต้องการด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน

รายการความต้องการ	u	σ	แปลความ
1. ต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสร่วมวางโครงการและช่วยแก้ปัญหาแก่ทางโรงเรียน	3.39	1.31	มีความต้องการปานกลาง
2. ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดตั้งมูลนิธิแล้วนำเงินปันผลที่ได้จากธนาคารมาช่วยเหลือเด็กนักเรียน	3.06	1.95	มีความต้องการปานกลาง
3. ต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านและเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในบางเรื่องที่น่าสนใจ	3.90	0.92	มีความต้องการค่อนข้างมาก
4. ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านเพื่อมาร่วมจัดงานหาเงินในการช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน	3.14	1.26	มีความต้องการปานกลาง
5. ต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน	4.02	0.82	มีความต้องการค่อนข้างมาก
6. ต้องการให้ทางโรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำทางศาสนาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน	4.45	0.78	มีความต้องการค่อนข้างมาก

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการความต้องการ	น	σ	แปลความ
7. ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดหนังสือ อ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม สำหรับครูและนักเรียนเพื่อศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม	4.45	0.66	มีความต้องการค่อนข้างมาก
8. ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดจำหน่าย ในเรื่องต่อไปนี้			
- เครื่องแต่งกายนักเรียน (เสื้อ กางเกง ฯลฯ)	3.55	1.22	มีความต้องการปานกลาง
- สมุด หนังสือ เครื่องเขียน	4.26	0.95	มีความต้องการค่อนข้างมาก
- นมถั่วเหลือง	3.81	1.38	มีความต้องการค่อนข้างมาก
- อาหารกลางวัน	4.18	1.07	มีความต้องการค่อนข้างมาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ความต้องการด้านการดำเนินงานและการจัดการ
โรงเรียนนั้น ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมากในเรื่องต่อไปนี้ ให้ทาง
โรงเรียนเชิญผู้นำชุมชนและเชียววิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในบางเรื่อง
ที่ถนัด ต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมาเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ของผู้นำทางศาสนาอิสลามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องการ
ให้ทางโรงเรียนจัดหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม สำหรับครูและนักเรียนเพื่อ
ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และต้องการให้ทางโรงเรียนจัดจำหน่ายในเรื่องต่อไปนี้ สมุด
หนังสือ เครื่องเขียน นมถั่วเหลือง และอาหารกลางวัน ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้นำชุมชนชาวไทย
มุสลิม มีความต้องการในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ความต้องการด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

รายการความต้องการ	น	σ	แปลความ
1. ทานต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอน ชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ)	3.60	2.04	มีความต้องการค่อนข้างมาก
2. ทานต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอน ชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ) โดยให้ ผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งและ มอบให้ทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ	3.39	1.34	มีความต้องการปานกลาง
3. ต้องการให้ครูนำนักเรียนออกไปศึกษา ตามแหล่งวิชาที่มีอยู่ในชุมชน	3.53	1.10	มีความต้องการปานกลาง
4. ต้องการให้ครูจัดแปลงเนื้อหาวิชาที่ สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.00	0.08	มีความต้องการค่อนข้างมาก
5. ต้องการให้เพิ่มเวลาเรียนในแต่ละวัน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้ วิชาการต่าง ๆ มากขึ้น	2.30	1.52	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
6. ต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาลด เวลาปิดภาคเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น	2.38	1.51	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
7. ต้องการให้มีการเข้าค่ายพักแรมของ ลูกเสือและยุวกาชาด	2.43	1.44	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
8. ต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมไปร่วม กิจกรรมต่าง ๆ เนื่องในโอกาสวัน สงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา	0.37	0.74	ไม่ต้องการให้ปฏิบัติ

จากตาราง 12 แสดงว่า ความต้องการด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมาก
ในเรื่องต่อไปนี้ คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ)
ต้องการให้ครูคัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นส่วนที่ผู้นำชุมชนชาวไทย
มุสลิมต้องการน้อยในเรื่องต่อไปนี้ การเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละวันเพื่อที่จะได้พักเรียนมี
โอกาสเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ มากขึ้น การให้โรงเรียนประถมศึกษาลดเวลาปีภาคเรียน
เพื่อให้นักเรียนจะได้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น และการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือและยุวกาชาด
ส่วนในเรื่องที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมเห็นว่าไม่ต้องการให้ปฏิบัติ คือ การให้นักเรียนไทย
มุสลิมไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ ลอยกระทง วันเข้าพรรษา ส่วนข้ออื่น ๆ
ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ความต้องการด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

รายการความต้องการ	u	σ	แปลความ
1. ห้องการให้มีครูไทยมุสลิมในโรงเรียน	4.45	0.93	มีความต้องการค่อนข้างมาก
2. ห้องการให้มีการอบรมศาสนาแก่ เยาวชนระหว่างปีภาคเรียน โดยใช้ สถานที่ของโรงเรียน	4.21	0.85	มีความต้องการค่อนข้างมาก
3. ห้องการให้ทางโรงเรียนมีห้องสมุด เพื่อค้นคว้าทางด้านศาสนาอิสลาม	4.44	0.81	มีความต้องการค่อนข้างมาก
4. ห้องการให้ครูไทยพุทธทำอาหารขาย นักเรียนไทยมุสลิม	0.96	0.63	ไม่ต้องการให้ปฏิบัติ
5. ห้องการให้เด็กนักเรียนหญิงใส่ชุดกีฬา โดยสวมกางเกงขาสั้น	1.80	1.16	มีความต้องการค่อนข้างน้อย
6. ห้องการให้นำคำสอนและหลักธรรมทาง ศาสนาอิสลามมาสอนแก่นักเรียน	4.47	0.68	มีความต้องการค่อนข้างมาก
7. ห้องการให้ทางโรงเรียนจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับศาสนาอิสลามในโรงเรียน เป็นครั้งคราว	4.15	0.83	มีความต้องการค่อนข้างมาก
8. ห้องการให้นักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ กับชุมชน ณ มัสยิด	4.83	0.41	มีความต้องการมากที่สุด

จากตาราง 13 แสดงว่าความต้องการด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการมากที่สุดคือ ห้องการให้นักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ร่วมกับชุมชน ณ มัสยิด และที่ไม่ต้องการให้ปฏิบัติ คือ การให้ครูไทยพุทธทำอาหารขายเด็กนักเรียนไทยมุสลิม ส่วนที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างน้อยคือการให้เด็กนักเรียนหญิงใส่ชุดกีฬาขาสั้น ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมาก

ตาราง 14 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

รายการความต้องการ	น	σ	แปลความ
1. ต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดอบรมวิชาชีพแก่ชุมชนในเรื่องการตัดเย็บเสื้อผ้า การถนอมอาหาร การถักผ้าม	3.98	1.00	มีความต้องการค่อนข้างมาก
2. ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เมื่อทางโรงเรียนมีการจัดงาน	3.41	1.22	มีความต้องการปานกลาง
3. ต้องการให้ตนศึกษาร่วมกับครูและนักเรียน	3.24	1.27	มีความต้องการปานกลาง
4. ต้องการเข้าชมนิทรรศการที่โรงเรียน จัดแสดงผลงานของนักเรียน	3.36	0.94	มีความต้องการปานกลาง
5. ต้องการให้ทางโรงเรียนมีบริการตรวจร่างกายหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ชุมชน	4.24	0.70	มีความต้องการค่อนข้างมาก
6. ต้องการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงาน เพื่อการปรับปรุงโรงเรียน	3.66	0.95	มีความต้องการค่อนข้างมาก
7. ต้องการให้คณะครูได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนชาวไทยมุสลิม	4.03	0.94	มีความต้องการค่อนข้างมาก
8. ต้องการให้ทางโรงเรียนได้จัดชุมนุมระหว่างกันยกเท่ากับทางโรงเรียน	3.50	1.00	มีความต้องการปานกลาง
9. ต้องการให้คณะครูได้มีโอกาสพบปะกับผู้นำชุมชน	4.03	0.85	มีความต้องการปานกลาง
10. ต้องการให้คณะครูออกเยี่ยมพบปะกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน	4.06	0.84	มีความต้องการค่อนข้างมาก

จากการาง 14 แสดงว่า ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมากในเรื่องต่อไปนี้ คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดอบรมวิชาชีพแก่ชุมชนในเรื่องการตัดเย็บเสื้อผ้า การถนอมอาหาร การถักดอม ต้องการให้ทางโรงเรียนมีบริการตรวจร่างกายหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ชุมชน ต้องการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินวัสดุอุปกรณ์หรือแรงงาน เพื่อการปรับปรุงโรงเรียน ต้องการให้คณะครูได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนชาวไทยมุสลิม ต้องการให้คณะครูมีโอกาสพบปะกับผู้นำชุมชน และต้องการให้คณะครูออกเยี่ยมเยียนพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการปานกลาง

ตาราง 15 ความต้องการด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

รายการความต้องการ	น	σ	แปลความ
1. ห้องการให้ทางราชการจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม สำหรับครูและนักเรียนได้ค้นคว้า	4.55	0.68	มีความต้องการค่อนข้างมาก
2. ห้องการให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม	4.48	0.77	มีความต้องการค่อนข้างมาก
3. ห้องการให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม	4.47	0.77	มีความต้องการค่อนข้างมาก
4. ห้องการให้ทางราชการ เปลี่ยนวันหยุดของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมจากวันเสาร์-อาทิตย์ เป็นวันศุกร์-เสาร์	3.50	1.67	มีความต้องการปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่า ความต้องการด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐนั้น ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการให้ทางราชการ เปลี่ยนวันหยุดของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมจากวันเสาร์ - อาทิตย์ เป็นวันศุกร์ - เสาร์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมาก

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ได้ผลดังแสดงในตาราง 16 - 29 ตามลำดับดังตารางต่อไป

ตาราง 16 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาด้านอาคารสถานที่ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	$\bar{x}$	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	2.96	1.27	0.42
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	2.85	1.42	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 16 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านอาคารสถานที่ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	$\bar{x}$	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 11.4	74	2.91	1.34	-0.04
สูงกว่า 11.4	36	2.92	1.36	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 17 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับ 11.4 และสูงกว่า 11.4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	3.88	1.19	0.13
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	3.85	1.30	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 18 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	3.91	1.20	0.39
สูงกว่า ป. 4	36	3.79	1.69	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 19 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4 และสูงกว่า ป. 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	$\bar{x}$	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	2.89	1.67	0.90
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	2.60	1.71	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 20 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิวุฒิแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	$\bar{x}$	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	2.70	0.89	-0.68
สูงกว่า ป. 4	36	2.90	1.65	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 21 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำหรือเท่ากับ ป. 4 และสูงกว่า ป. 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	3.61	1.67	-0.15
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	3.66	1.74	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 22 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	3.63	1.69	-0.06
สูงกว่า ป. 4	36	3.65	1.68	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 23 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษากว่าหรือเท่ากับ ป. 4 และสูงกว่า ป. 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	3.73	1.00	0.5
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	3.62	1.26	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 24 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	3.68	1.13	0.09
สูงกว่า ป. 4	36	3.66	1.15	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากการตาราง 25 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาคือต่ำกว่าหรือเท่ากับป.4 และสูงกว่าป. 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงาน
องค์กรของรัฐ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	4.17	1.12	-0.86
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	4.36	1.14	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 26 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มี
อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการดำเนินงาน
องค์กรของรัฐ ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	4.28	1.07	0.29
สูงกว่า ป. 4	36	4.25	1.24	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 27 แสดงว่า ระดับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มี
วุฒิทางการศึกษาคือต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4 และสูงกว่า ป. 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาบางทุกด้านของ
ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิแตกต่างกัน

อายุ	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย	61	3.54	1.32	0.19
สูงกว่าอายุเฉลี่ย	49	3.49	1.43	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 28 พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และสูงกว่าอายุเฉลี่ย มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ไม่แน่ใจไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 29 เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษารวมทุกด้านของผู้นำ
ชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิแตกต่างกัน

วุฒิทางการศึกษา	N	μ	σ	t
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป. 4	74	3.55	1.22	-0.04
สูงกว่า ป. 4	36	3.56	1.46	

$$t_{.05} = 1.980$$

จากตาราง 29 พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าหรือเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านอาคารสถานที่
- 1.2 ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน
- 1.3 ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 1.4 ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 1.6 ด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียน
ประถมศึกษา ในชุมชนชาวไทยมุสลิม เขตกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรต่อไปนี้

- 2.1 ชุมชน
- 2.2 วัยวุฒิ

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อิหม่าม หมายถึง หัวหน้าผู้ปกครอง
มัสยิด ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำทางศาสนา โดยมีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการอิสลามประจำมัสยิด
ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการจากกรมการปกครองกระทรวง
มหาดไทย จำนวน 151 คน โดยเป็นเพศชายทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนและกลุ่มประชากรที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมด้านวัฒนธรรมอิสลาม

ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและ/หรือเติมคำ ส่วนตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ให้คะแนน 6 ระดับ ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรที่ศึกษาโดยทางไปรษณีย์ และเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วก็ได้รวบรวมมาตรวจหาความสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง
2. แบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้วิจัยให้น้ำหนักของคะแนนในข้อย่อยแต่ละข้อ จาก 0 ถึง 5 ตามลำดับ จากนั้นจึงนำไปหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ความพึงพอใจ วิทยุ และคุณวุฒิ โดยใช้ $t - test$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสรุปเป็นตอน ๆ ได้ดังนี้

1. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มประชากร

- 1.1 ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมเป็นเพศชายทั้งหมด ที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวน 110 คน
- 1.2 วัยวุฒิของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม มีอายุเฉลี่ยประมาณ 56 ปี และผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีอายุน้อยกว่าอายุเฉลี่ยมีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่าอายุเฉลี่ย
- 1.3 คุณวุฒิของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ที่เรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุด ส่วนผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนน้อยกว่า
- 1.4 ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนา รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับราชการมีเป็นจำนวนน้อย
- 1.5 โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากตั้งอยู่ในแหล่งศูนย์กลางของชุมชน และมีเป็นจำนวนน้อยที่โรงเรียนตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนเกิน 2 กิโลเมตร

2. ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมด้านวัฒนธรรมอิสลาม

- 2.1 ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากต้องการให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ถือศีลอด
- 2.2 ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมที่ต้องเข้าไปร่วมในพิธีการต่าง ๆ ซึ่งประธานจะต้องจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย โดยมีความต้องการให้นักเรียนนั่งอยู่กับที่ตามเดิม รองลงมา คือ ไม่ต้องการให้นักเรียนเข้าร่วมพิธี และน้อยที่สุดคือ ให้ยืนตรงขณะที่ประธานจุดธูปเทียน
- 2.3 ในพิธีไหว้ครู ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องการให้นักเรียนมอบเฉพาะดอกไม้ ไม่มีธูปเทียน ไม่มีการกราบ
- 2.4 ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการมากที่สุดที่จะให้นักเรียนปฏิบัติตนตามแนวทางศาสนาแทนการสวดมนต์ไหว้พระหลังจากที่โรงเรียนเชิญธงชาติขึ้นสู่เสาแล้ว และ

ความต้องการอันดับรองลงมา คือ ให้นักเรียนอ่านคุอา (คำขอพร) และบททวนหลักการของศาสนาอิสลามตามลำดับ

2.5 ในพิธีราชสุคติของลูกเสือ ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากไม่ต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมเข้าร่วมพิธี และความต้องการรองลงมา คือ ให้เข้าร่วมพิธีได้แต่ในพิธีนั้นต้องไม่มีรูปปั้นและรูปภาพ

3. ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 ด้านอาคารสถานที่

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการระดับปานกลางและค่อนข้างน้อย ความต้องการระดับปานกลาง 2 รายการที่พบ ได้แก่

3.1.1 ต้องการให้ประชาชนในชุมชนเข้าไปใช้สนามกีฬาหรือสนามเด็กเล่นของโรงเรียนเพื่อออกกำลังกาย หรือพักผ่อนหย่อนใจ

3.1.2 ต้องการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน

3.2 ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่

3.2.1 ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครู และนักเรียน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

3.2.2 ต้องการให้ทางโรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำทางศาสนาอิสลาม มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.2.3 ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดจำหน่ายสมุด หนังสือ เครื่องเขียน และอาหารกลางวัน

3.2.4 ต้องการให้ทางโรงเรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.2.5 ต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญผู้นำชุมชนและ เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในบางเรื่องที่ถนัด

3.3 ความต้องการด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมไม่ต้องการให้โรงเรียนปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การนำนักเรียนไทยมุสลิมไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากโอกาสวันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา และวันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา

ส่วนความต้องการค่อนข้างมากที่พบ ซึ่งจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

3.3.1 ต้องการให้ครูคิดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอน ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

3.3.2 ต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา)

3.4 ความต้องการด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้นักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ ร่วมกับชุมชนที่มีสยิด

ส่วนที่ไม่ต้องการให้ทางโรงเรียนปฏิบัติ คือ การให้ครูไทยพุทธทำอาหารขายตึกนักเรียนไทยมุสลิม

3.5 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการระดับค่อนข้างมาก และระดับปานกลาง ความต้องการค่อนข้างมากที่พบ 4 รายการแรก ได้แก่

3.5.1 ต้องการให้ทางโรงเรียนมีบริการตรวจร่างกาย หรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ชุมชน

3.5.2 ต้องการให้คณะครูออกเยี่ยมและพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน

3.5.3 ต้องการให้คณะครูได้มีโอกาสพบปะกับผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

3.5.4 ต้องการให้คณะครูได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

3.6 ความต้องการด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และระดับก่อนข้างมาก ความต้องการระดับปานกลางที่พบคือ ให้ทางราชการเปิดเพิ่มวันหยุดของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม จากวันเสาร์ อาทิตย์ เป็น วันศุกร์ - เสาร์ ส่วนความต้องการก่อนข้างมากที่พบ เรียงลำดับจากความถี่ของการมากไปหาน้อย ได้แก่

3.6.1 ต้องการให้ทางราชการจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียนได้ค้นคว้า

3.6.2 ต้องการให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม

3.6.3 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ความรู้ทางด้านศาสนาอิสลามแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิม

4. เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมโดยจำแนกตาม วัยวุฒิ และคุณวุฒิ

4.1 วัยวุฒิ พบว่าผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ย และผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวัยวุฒิสูงกว่าอายุเฉลี่ย มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

4.2 คุณวุฒิ พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าหรือเท่ากับ ป.4 และสูงกว่า ป.4 มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ซึ่งพอจะนำผลที่ได้มาอภิปรายได้ดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนับว่าผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีวุฒิที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาในสมัยก่อนนั้นมุ่งถ่ายทอดวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร เนื้อหา รูปภาพประกอบ พิธีกรรมล้วนแต่เป็นพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเกือบทั้งสิ้น ซึ่งขัดกับวัฒนธรรมอิสลาม จึงมีผลทำให้ผู้ปกครองในสมัยนั้นไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน ดังที่ อัจฉรา บุญชู (อัจฉรา บุญชู 2519 : 40) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธว่าเป็นไปในทิศทางต่างกัน เนื่องจากหลักศาสนาพุทธด้านกับศาสนาอิสลาม คือ ศาสนาอิสลามเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและจักรวาล ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ใต้อำนาจของพระเจ้า และจะดำเนินไปตามลิขิตของพระองค์ แต่ศาสนาพุทธไม่เชื่อว่าโลกและจักรวาลพระเจ้าเป็นผู้สร้างและไม่เชื่อว่าพระเจ้ามืออหิธินลเหนือทุกสิ่งในโลกและจักรวาล

สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองในสมัยก่อนนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนน้อย นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีวุฒิค่อนข้างต่ำอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1.1 เกิดจากความศรัทธาในศาสนาอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ในทรรศนะของอิสลามนั้น ค่าของความเป็นคนผู้ศรัทธาในศาสนานั้นมิได้อยู่ที่รูปร่าง หน้าตา หรือทรัพย์สินเงินทอง แต่อยู่ที่ความยำเกรงต่อพระเจ้า นั่นก็คือ การปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์ และละเว้นข้อบัญญัติห้ามของพระองค์

ในการที่ประชาชนผู้ศรัทธาจะปฏิบัติตามคำบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในหลักการของศาสนา โดยให้เข้าใจว่า อะไรคือสิ่งที่ต้องห้าม ควรละเว้น และต้องรู้ว่าการปฏิบัติสิ่งใดจึงจะถูกต้องโทษ นอกจากนี้ต้องเข้าใจอีกว่า สิ่งที่ถูกห้ามนั้นผิดหรือถูกอย่างไร ดังนั้นการที่จะให้เข้าใจสิ่งที่กล่าวมานี้ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้

จึงนับเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่หันมาเรียนทางศาสนา และนอกจากนี้แล้วผู้ที่มีความรู้ในทางศาสนาจะได้รับการเคารพยกย่องจากสังคมไทยมุสลิมอย่างมาก ในปัจจุบันมีทุนให้ไปศึกษาทางด้านศาสนา ปีละหลาย ๆ ทุน ประเทศที่นิยมไปกันมาก ได้แก่ อียิปต์ และซาอุดีอาระเบีย เมื่อสำเร็จกลับมาก็เป็นบุคคลสำคัญของชุมชน และได้รับการยกย่องนับถืออย่างมาก

1.2 การบริหารการศึกษามีได้จัดเป็นพิเศษ จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

ผู้นำชุมชนต้องการให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากในโอกาที่ผ่านมาการจัดการศึกษามุ่งตอบสนองความต้องการของคนไทยพุทธเป็นส่วนใหญ่ หากมีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาแล้วผู้เรียนก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาไปเรียนภาคศาสนาต่อหลังจากที่โรงเรียนประถมศึกษาจบแล้วในแต่ละวัน การเรียนภาคศาสนาเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องเรียน ทั้งนี้เพราะประชาชนชาวไทยมุสลิม ถือว่า การศึกษาและการเรียนรู้หลักธรรมของศาสนาอิสลามนั้นมีความสำคัญและเป็นการกระทำอันจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมุสลิมทุก ๆ คน เพราะในศาสนาอิสลามนั้น มีหลักการที่ถือปฏิบัติแตกต่างไปจากศาสนาอื่น โดยการยึดถือคัมภีร์อัลกุรอานเป็นธรรมนูญในการดำเนินชีวิต และในคัมภีร์อัลกุรอานได้บัญญัติหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติทุกอย่างในชีวิตความเป็นอยู่อย่างสมบูรณ์ มุสลิมทุกคนต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งตาย การประพฤติปฏิบัติทุกอย่างในชีวิตประจำวันจะต้องยึดมั่นอยู่ในแบบแผนทุกประการ ศาสนาอิสลามจึงเป็นระบบการดำเนินชีวิต เพราะเป็นทั้งศาสนา กฎหมาย การปกครอง ศาสนาอิสลามมิได้แยกเรื่องของศาสนาออกจากชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมจึงมีความต้องการให้จัดการศึกษาโดยการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

1.3 ผู้ปกครองจำเป็นต้องอาศัยแรงงานจากเด็กเพื่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ และมองเห็นค่าความสำคัญทางการศึกษาน้อย จึงไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนภาคสามัญตลอดจนตัวผู้ปกครองเองก็มีความรู้ทางสามัญน้อย แต่ในด้านศาสนายังคงให้เด็กเรียนโดยส่งไปเรียนตามบ้านโต๊ะครู ตามมัสยิด ตามโรงเรียนสอนศาสนา หรือตามปอเนาะ ซึ่งไม่จำกัดเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของครูผู้สอน หรือข้อตกลงระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน การที่ผู้ปกครองมีความคิดว่าการเรียนภาคสามัญในสมัยก่อนเป็นการทำให้เสียเวลาและมีผลตอบแทนน้อยนับเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีคุณวุฒิต่ำ

ส่วนวิจัยของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงมาก คือ มีอายุเฉลี่ย 56 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่จะเป็นผู้นำชุมชนได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติที่ถึงปรารถนาโดยทั่วไปในระดับที่ค่อนข้างสูงเป็นพิเศษ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ย่างดีในทางที่ศาสนาบัญญัติ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องถึงงาม เพราะหากอิหม่ามขาดความรู้ที่ถูกต้องแล้ว เขาก็จะนำคนในชุมชนไปในทางที่ผิดจากศาสนาบัญญัติ ดังนั้นการที่จะเป็นบุคคลที่เคารพนับถือและยกย่องของคนในชุมชนได้นั้นจะต้องอาศัยการประพฤติปฏิบัติที่ใช้เวลาอันยาวนานจนเป็นที่ประจักษ์ในสายตาของประชาชนในชุมชน อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์อย่างมากตลอดจนรู้จักชุมชนเป็นอย่างดี จึงทำให้บุคคลที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำมีอายุค่อนข้างสูง และตำแหน่งผู้นำทางศาสนาอยู่ได้ตลอดไปจนกระทั่งตายจึงมีการเลือกตั้งใหม่

ส่วนอาชีพของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม พบว่า ปัจจุบันผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนา มีจำนวนพอ ๆ กับที่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว หรือรับจ้าง ทั้งนี้หากดูตามบทบาทและหน้าที่แล้วควรจะทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนา มากกว่า ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การสอนศาสนานั้นได้รับเงินค่าตอบแทนไม่มากนัก จึงทำให้ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องไปประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว อีกทั้งฐานะทางครอบครัวก็ไม่ค่อยดีนัก แม้จะมีอีกจำนวนไม่น้อยที่ทำหน้าที่สอนศาสนาอย่างเดียวแต่ทั้งนี้ต้องอาศัยว่ามีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีมาก่อน รวมทั้งอาศัยความศรัทธาอย่างแน่นแฟ้นที่หวังผลบุญการตอบแทนจากพระผู้เป็นเจ้า และเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนาไม่มากนัก อาจสืบเนื่องมาจากในชุมชนมีครูที่ช่วยทำหน้าที่นี้หลายคน

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม นั้น จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในแหล่งศูนย์กลางของชุมชน ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับหลักการประถมศึกษาที่เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน คือทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ผู้วิจัยเห็นว่าสถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ทำให้ครูและนักเรียนได้รับความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน

สำหรับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม ในการให้เด็กนักเรียนไทยมุสลิม ถือศีลอดนั้น ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เห็นสมควรให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ควรถือศีลอด แต่การถือศีลอดนี้ตามหลักศาสนาไม่ได้บังคับให้เด็ก ๆ ต้องถือศีลอด เพราะเป็น ช่วงที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโต และต้องการอาหารอย่างมาก

การที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีความปรารถนาที่จะให้นักเรียนถือศีลอด อาจสืบเนื่องมาจากต้องการฝึกฝนให้นักเรียนได้มีการทดลองปฏิบัติ ทั้งนี้เมื่อถึงวัยอันสมควร ตามที่ศาสนบัญญัติไว้ก็สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือชายบังคับในการถือศีลอด เมื่อมีการผันถึงเพศตรงข้ามหรือมือสุจริตหลุดออกมา ส่วนหญิงเมื่อมีประจำเดือน

ในกรณีให้นักเรียนไทยมุสลิมต้องเข้าไปร่วมในพิธีการต่าง ๆ ซึ่งประธานจะต้องจัดรูปเทียน บูชาพระรัตนตรัยนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยให้นั่งอยู่ กับที่ตามเดิม ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากขัดกับหลักศาสนาอิสลาม คือ ผู้ที่จะนํัสการกราบไหว้นั้น มีพระเจ้าเพียงองค์เดียวเท่านั้น มีนามว่า อัลลอฮ์ แม้แต่ศาสนายูดาห์ก็จะมีบูชากราบไหว้ ไม่ได้เช่นกัน สำหรับการทำความเคารพผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง สามารถกระทำได้ โดยยกมือไหว้ หรือการโองคํานับ ยืนตรง กระทำวันทยาหัตถ์ ส่วนการกราบ กับพื้นและการโองคํานับจนอยู่ในลักษณะที่ระดับของสันหลังและศีรษะชนานกันนั้นห้ามกระทำ เพราะการกระทำดังกล่าวนั้นเข้าอยู่ในลักษณะเหมือนกับท่า "รอเกาะ" หรือลักษณะในการละหมาด

ส่วนในพิธีไหว้ครูผู้นำชุมชนต้องการให้นักเรียนมอบเฉพาะดอกไม้โดยไม่ต้องมีรูปเทียน และไม่มีการกราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปเทียนไม่นิยมใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม แต่ใน พิธีกรรมทางพุทธศาสนานิยมใช้กันมาก

สำหรับความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามทาง ศาสนาอิสลามแทนการสวดมนต์นั้น อาจสืบเนื่องมาจากการกล่าวปฏิญาณตนทางศาสนาอิสลามนั้น ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของชาวมุสลิมทั่วโลกในการที่จะประกาศความศรัทธาในการยอมรับ สภาพของพระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียว และเป็นหลักการข้อแรกในห้าประการของหลักการ อิสลาม คำปฏิญาณดังกล่าวกำหนดไว้ว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์เท่านั้นที่ถูกกราบไหว้ โดยเที่ยงแท้ และมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตแห่งอัลลอฮ์"

ส่วนในพิธีราชสุทธานันท์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากไม่ต้องการให้นักเรียนเข้าร่วมพิธี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อบัญญัติของศาสนาอิสลามที่กำหนดเอาไว้ว่าการทำความเคารพรูปปั้นไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักศาสนาอิสลามทั้งสิ้น ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงเห็นว่าการกระทำดังกล่าวผิดกับบัญญัติของศาสนาอิสลาม จึงไม่ต้องการให้นักเรียนเข้าร่วมพิธี

3. ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 ด้านอาคารสถานที่

จากการวิเคราะห์ความต้องการทางด้านอาคารสถานที่ของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการในระดับปานกลาง ซึ่งเหตุผลพออธิบายได้ดังนี้ การที่ผู้นำชุมชนมีความต้องการที่จะเข้าไปใช้สถานที่ของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยนั้น สืบเนื่องมาจากในชุมชนได้มีสถาบันอีกสถาบันหนึ่งที่เป็นศูนย์รวมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิมทั้งด้านศาสนา สังคม สถาบันดังกล่าวคือ มัสยิดซึ่งผู้นำชุมชนสามารถเข้าไปใช้ได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาที่มีบทบาทเหนือตน ทั้งนี้ในมัสยิดมีท่านเองเป็นหัวหน้าสถานที่ และในทุก ๆ วันศุกร์จะมีประชาชนมาร่วมปฏิบัติศาสนกิจเป็นจำนวนมากกว่าวันอื่น หากจะมีการประชุมปรึกษาหารือในเรื่องใดก็จะกระทำที่มัสยิด ดังนั้นมัสยิดจึงเป็นสถานที่ที่เป็นสมมติสารธารณะร่วมกันที่ทำหน้าที่บริการแก่สังคม และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมาก ตลอดจนใช้เป็นที่พักพิงหรือในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งใช้แก้ปัญหาที่หน้าสนใจและยังใช้ต้อนรับคณะผู้แทนต่าง ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งมีมัสยิดบางแห่งก็มีห้องประชุมพิเศษ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมไม่ต้องการเข้าไปใช้สถานที่ของโรงเรียนในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

3.2 ความต้องการด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการค่อนข้างมากที่พบคือ ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความต้องการนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการอำนวยการตามโครงการศึกษา

องค์ประกอบของปัญหาที่มีผลต่อสวัสดิภาพของครูในสามจังหวัดภาคใต้ (คณะกรรมการ
อำนวยการตามโครงการศึกษาองค์ประกอบของปัญหาที่มีผลต่อสวัสดิภาพครูในสามจังหวัด
ภาคใต้ 2523 : 314) ที่พบว่าประชาชนในชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องการให้ข้าราชการที่
ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในท้องถิ่นได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจนได้มีความ
เข้าใจเบื้องต้นในหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาอิสลาม เพราะถ้าเข้าใจวัฒนธรรมและ
ประเพณีของท้องถิ่นที่ไปปฏิบัติหน้าที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ดังนั้นน่าจะ
มีการส่งเสริมลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวครูซึ่งเป็นผู้สอนในชุมชนชาวไทยมุสลิม ซึ่งหาก
ทำได้ดังกล่าวก็น่าจะแก้ปัญหาทางด้านต่าง ๆ ที่กล่าวน้อยลง

จากผลการวิจัยนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้นำชุมชนต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนมีความ
เข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมอิสลาม ดังนั้นสิ่งที่ทางโรงเรียนควรจะได้รับกระทำคือ สืบค้นว่า
ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด
หากพบว่ามีความรู้ไม่ถ่องแท้ควรเร่งดำเนินการโดยวิธีการจัดอบรม ทั้งนี้อาจเชิญผู้นำชุมชนมาให้ความ
รู้ความเข้าใจ หากมีผู้ใดเกิดความสงสัยจะให้เกิดการอภิปรายร่วมกัน เพราะอาจมีบาง
ประการที่ขัดกับความนิยมของสังคมไทยส่วนใหญ่ แต่ก็ต้องยอมรับความจริงเพราะวัฒนธรรมของ
สังคมไทยส่วนใหญ่หล่อหลอมขึ้นจากวัฒนธรรมของชาวพุทธ ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนน้อย
แต่เขาเหล่านั้นก็มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนของอิสลามอย่างเคร่งครัด บางอย่าง
ที่ชุมชนไทยพุทธกับชุมชนไทยมุสลิมมีความเชื่อที่แตกต่างกัน คนไทยเราทุกคนก็จำเป็นต้องยอมรับ
และต้องปล่อยให้มันเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันทางสังคม เช่น คำสอนในด้านการแสดงความเคารพ
วิธีการของพุทธศาสนา และศาสนาอิสลามสอนแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป้าหมายและเนื้อหาอัน
เหมือนกัน ศาสนาพุทธสอนว่า ทำความเคารพด้วยการกราบ แต่อิสลามสอนว่า การกรานั้น
จะกระทำกับผู้อื่นไม่ได้นอกจากพระเจ้า และถือว่าเป็นความผิดขั้นศาสนาหากกระทำกับ
ผู้อื่น เช่นการทำความเคารพกราบ

ความแตกต่างเช่นนี้ ศาสนิกชนในศาสนาทั้งสองจะนำมาถกเถียงกันเพื่อรวบรวม
วิธีการให้เป็นอย่างเดียวกันไม่ได้ นอกจากจะต้องยอมรับในความเป็นเอกลักษณ์ของกันและกัน
และเปิดโอกาสให้กันทั้งสองศาสนาปฏิบัติไปตามคำสอนของศาสนานั้น ๆ วิธีนี้จะช่วยรักษา
ความมั่นคงของสังคมไว้ได้

ส่วนความต้องการค่อนข้างสูงรองลงมา คือ ต้องการให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาได้มีการประกาศใช้ในเขตการศึกษา 2 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนในกรุงเทพมหานครก็มีโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิมมีหลายโรงเรียน ดังที่ เพ็ญศรี จรณะสมบุรณ์ (เพ็ญศรี จรณะสมบุรณ์ 2526 : 25) พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนที่มีนักเรียนเกินร้อยละ 50 มีจำนวนมากกว่า 71 โรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย กรุงเทพมหานครน่าจะทำให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม อันจะเกิดผลดีต่อเยาวชนไทยมุสลิมดังต่อไปนี้

นักเรียนไม่ต้องรับภาระหนักในการเรียน เนื่องจากในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เด็ก ๆ เหล่านี้ต้องไปเรียนภาคศาสนาหลังจากที่เลิกเรียนภาคประถมศึกษาในแต่ละวัน โดยอาจเรียนในเวลาเช้าก่อนมาโรงเรียน หรืออาจเรียนตอนเย็น หรือเวลาค่ำ โดยอาจใช้สถานที่ของมัสยิด บ้านโต๊ะครู หรือโรงเรียนสอนศาสนา นอกจากนี้ยังไปเรียนภาคศาสนาในวันเสาร์และวันอาทิตย์เต็มวันอีกด้วย จนสภาพการเรียนรู้ของเด็กที่เป็นอยู่ในลักษณะนี้ย่อมเกิดผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาเป็นอันมาก ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านต่าง ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร

หากใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาแล้วผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ คือ เด็กก็จะเรียนภาคศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยบรรจุเนื้อหาทางด้านศาสนาอิสลามเข้าไปในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยใช้ครูที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลามเป็นผู้สอน อนึ่งในการเรียนรู้ทางด้านศาสนาอิสลามนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งถือว่าเป็นหัวใจของการดำเนินชีวิตอยู่ในโลกนี้ การที่จะให้นักเรียนหลักเล็งการเรียนภาคศาสนานั้นจะกระทำมิได้ เพราะอิสลามเป็นธรรมนูญแห่งการดำเนินชีวิต

3.3 ความต้องการด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช

2521

ผลจากการวิจัยด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

มีทั้งหมด 8 ข้อ พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการค่อนข้างมาก 4 ข้อ ความต้องการค่อนข้างน้อย 3 ข้อ และไม่ต้องการให้ปฏิบัติ 1 ข้อ

ความต้องการที่ผู้นำชุมชนไม่ต้องการให้ปฏิบัติคือ การให้นักเรียนไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องในโอกาสวันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 186) ได้เสนอว่า เนื้อหาของหลักสูตรและแบบเรียนที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนชาวไทยมุสลิมมีดังต่อไปนี้

3.3.1 วิชาศีลธรรม ได้แก่ เนื้อหาดังต่อไปนี้ ประวัติพระพุทธเจ้า หลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม เนื้อหาที่เกี่ยวกับจริยศึกษา เช่น การแสดงความเคารพด้วยการกราบไหว้

3.3.2 วิชาสังคมศึกษา ได้แก่ เนื้อหาดังต่อไปนี้ คือ วันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปียมหาราช วันสารท วันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันออกพรรษา วันเทศกาล เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่

3.3.3 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสุริยจักรวาล กำเนิดของดวงจันทร์และดวงดาว

3.3.4 กิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับชุมชนชาวไทยมุสลิม ดังต่อไปนี้ คือ กิจกรรมไหว้ครู รวมทั้งการไหว้ครูกระบี่กระบอง การไหว้ครูมวยไทย กิจกรรมทางพลศึกษาและสันทนาการ เช่น ลีลาศรำวง การอยู่ค่ายพักแรม ยุคกีฬานักเรียนหญิง

การที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมไม่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเข้าไปร่วมในงานต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ทั้งนี้เพราะขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามซึ่งพิธีกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้กล่าวไว้ในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามที่จะให้ชาวมุสลิมปฏิบัติ ดังนั้นนักเรียนไทยมุสลิมจึงเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้

3.4 ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการวิเคราะห์ความต้องการด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องการให้นักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ร่วมกับชุมชน ณ มัสยิดมากที่สุด การที่ผู้นำมีความต้องการในข้อนี้สูงกว่าข้ออื่น ๆ อาจสืบเนื่องมาจากการละหมาดนั้นเป็นหลักการข้อสองจากห้าประการที่มุสลิมทั้งหญิงชายต้องปฏิบัติ ดังที่ สหามคมคุรุส്മันท์ (สหามคมคุรุส്മันท์ 2525 : 45) กล่าวว่า การละหมาดไม่บังคับสำหรับเด็กชายหญิงที่ยังเล็ก แต่ผู้ปกครองต้องใช้ให้เด็กละหมาดเมื่อเขามีอายุ 7 ปี และผู้ปกครองต้องพิจารณาลงโทษในเมื่อเขาทิ้งละหมาดหลังจากเขามีอายุครบ 10 ปี ดังพระวจนะของท่านศาสดามูฮัมหมัด ว่า "จงใช้ให้เด็กของท่านละหมาดเมื่อเขามีอายุ 7 ขวบ และลงโทษเมื่อเขาทิ้งละหมาด เมื่อเขาอายุ 10 ขวบ"

จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการให้นักเรียนทำการละหมาด (นมัสการต่อพระเจ้า) ซึ่งหากพิจารณาจากกฎเกณฑ์ของบุคคลที่ต้องทำการละหมาด พบว่า ไม่ได้บังคับสำหรับเด็กชายหญิงที่ยังเล็ก แต่บังคับเมื่ออายุ 10 ปี ซึ่งเทียบเท่ากับเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า หากจะให้เด็กนักเรียนไปประกอบพิธีละหมาดควรให้นำเด็กตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป ให้ประกอบพิธี โดยเสนอให้ทางโรงเรียนจัดตารางสอนให้เฝ้าต่อพิธีดังกล่าว โดยอยู่ในช่วงเวลา 12.00 - 13.00 น. เวลาดังกล่าวนี้สามารถจัดให้ตรงกับเวลาพักกลางวันของนักเรียนได้ ในการทำพิธีละหมาดนั้น เด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไปสามารถกระทำได้ทุก ๆ วันขณะที่อยู่ที่โรงเรียน ซึ่งในการทำพิธีละหมาดจะใช้เวลา 5 ถึง 10 นาทีเท่านั้น วันละหมาดวันศุกร์จะใช้เวลาประมาณ 30 นาที ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมสั่งสอนให้ทุกคนได้ปฏิบัติให้อยู่ในแนวทางของศาสนา โดยมุ่งหวังให้เป็นคนดี รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม หากโรงเรียนอยู่ใกล้ มัสยิดก็สมควรอย่างยิ่งที่จะให้นักเรียนไปร่วมพิธีดังกล่าว หรืออาจจะจัดเป็นชั่วโมงจริยศึกษาก็ได้

ส่วนความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่ไม่ต้องการให้โรงเรียนปฏิบัติได้แก่ การให้ครูไทยผู้สอนอาหารขายแก่นักเรียนไทยมุสลิม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของศาสนาอิสลามที่ห้ามรับประทานเนื้อสัตว์ที่ไม่ได้เชือดตามหลักศาสนา รวมทั้งสัตว์ที่ตายเอง สัตว์ที่ตาย

ด้วยการเจาะคอ สัตว์ที่ตายด้วยอุบัติเหตุ สัตว์ที่ตายเพราะพลัดตกจากที่สูง สัตว์ที่ตายเพราะถูก
ขวิดชน สัตว์ที่ตายด้วยการตะครุบของสัตว์ดุร้าย และเลือดของสัตว์ ดังนั้นถ้าหากให้ครูไทยพุทธ
หรือครูโภชนาการของโรงเรียนที่ไม่ใช่ครูไทยมุสลิมทำอาหารขายให้นักเรียนไทยมุสลิมแล้ว
ย่อมจะปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะเนื้อที่ใช้ปรุงอาหาร เช่น เนื้อเป็ด เนื้อไก่ เนื้อวัว
และอื่น ๆ ต้องเป็นสัตว์ที่ถูกฆ่าโดยคนมุสลิมเท่านั้น

ส่วนความต้องการก่อนข้างน้อยที่พบคือ การให้นักเรียนหญิงใส่ชุดกีฬาขาสั้นจาก
ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำชุมชนไม่ต้องการให้นักเรียนหญิงนั่งกางเกงขาสั้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่อง
มาจากหลักของศาสนาอิสลามได้บัญญัติเอาไว้ว่า ถ้าสตรีเปิดเผยส่วนของร่างกายโดยให้
ใส่เสื้อผ้าคลุมร่างกายให้มีมิดชิด ส่วนผมต้องปิดด้วยผ้าคลุมศีรษะเมื่อออกนอกบ้าน เพราะว่า
จะได้ไม่เป็นที่สังเกตและถูกเราระราน การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ยังช่วยไม่ให้เกิดอารมณ์ใคร่
จากผู้พบเห็น สตรีมุสลิมต้องละเว้นการแต่งกายหรือการกระทำอันไม่เหมาะสมในทางที่จะนำ
ความเสื่อมเสียมาสู่ตน ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ได้บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า
"จงให้ภรรยาทั้งหลายของเจ้าและลูกหญิงของเจ้า และพวกผู้หญิง ให้นางกระชับเสื้อคลุมของ
นางให้มีมิดชิด เมื่อออกจากบ้านเพราะนางจะไม่ถูกสังเกต และไม่ถูกเราระราน และให้นาง
ปกป้องกันฟingssวนของนาง และจงอย่าอวดเครื่องประดับ (หรือความสวยงาม) และให้นาง
ปิดด้วยผ้าคลุมศีรษะของนางตลอดมาจนถึงหน้าอกของนาง" (ต่วน สุวรรณศาสตร์ 2519 : 1969)

ดังนั้น การที่ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการก่อนข้างน้อยในการที่จะให้
นักเรียนหญิงสวมชุดกีฬาขาสั้น ทั้งนี้เป็นเพราะอิสลามไม่ส่งเสริมให้สตรีเปิดเผยส่วนต่าง ๆ
ของร่างกาย โดยการแต่งกายแบบสั้น ๆ หรือโป๊วโป้ง

3.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการวิเคราะห์ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า
ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมต้องการให้โรงเรียนมีบริการตรวจร่างกายหรือปฐมพยาบาล เบื้องต้น
แก่ชุมชน อยู่ในระดับค่อนข้างมากและสูงกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการที่มีพยาบาล
แพทย์จะมาตรวจสุขภาพ/เก็กที่โรงเรียนเป็นประจำ ผู้ปกครองก็อยากจะใช้บริการนี้บ้าง
เพราะจะได้แบ่งเบาภาระทางการเงิน หากไปที่คลินิกจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ผู้ปกครอง

ไม่ยากไปหาแพทย์ตามโรงพยาบาลหรือคลินิก แต่ใช้วิธีขอยามารับประทานเองซึ่งสามารถหาค่าใช้จ่ายได้เกือบสิบเท่า ที่ต้องทำเช่นนี้เพราะฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อของด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมมีความต้องการในด้านนี้ค่อนข้างมาก ผลการวิจัยนี้อาจกล่าวได้ว่าในอดีตที่ผ่านมาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คงอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จึงเป็นผลทำให้ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมเกิดความคาดหวังในด้านนี้ค่อนข้างสูง ทั้งนี้หากจะพิจารณาจากผลงานวิจัยที่ผ่านมาของ (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2518 : ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ 2519 : ทง โธณันตจิต 2522 : ฉลาด บุตรเนียร 2524) ซึ่งพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คือ อยู่ในเกณฑ์น้อย น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

ดังนั้นในฐานะที่โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ในชุมชน ควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน โดยหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ หรือโครงการพัฒนาชุมชน สิ่งทีกล่าวนานี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนยังปฏิบัติอยู่น้อยมาก ถึงแม้ว่างานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะมีใช่เป็นงานหลักของโรงเรียน แต่ก็เป็นการสนับสนุนที่จะช่วยให้หน่วยงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้ และในการดำเนินกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นควรจะใช้วิธีเป็นกันเองกับประชาชนไม่ถือเขาถือเรา และเป็นกิจกรรมที่ไม่มีพิธีรีตองมากนัก และการจัดกิจกรรมไม่ควรมุ่งเฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ควรมุ่งตอบสนองความต้องการของชุมชนโดยรวม

3.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรของรัฐ

จากการวิเคราะห์ความต้องการด้านความสัมพันธ์กับองค์กรของรัฐ พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม มีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ความต้องการที่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก อันดับแรกที่พบคือ ต้องการให้ทางราชการ จัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียนได้ค้นคว้า จากผลการ

วิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี จรณะสมบูรณ์ (เพ็ญศรี จรณะสมบูรณ์ 2526 : 35) พบว่า ในจำนวนข้าราชการครูในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 155 คน เคยเข้ารับการอบรมเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของศาสนาอิสลาม จำนวน 16 คน และคิดว่าได้นำความรู้ไปใช้ในโรงเรียนได้มากที่สุด 10 คน มาก 4 คน และปานกลาง 2 คน ส่วนครูที่ไม่เคยรับการอบรมจำนวน 139 คน และคิดว่าควรจัดให้มีการอบรมจากผลการวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นว่าตัวครูผู้สอนก็มีความปรารถนาที่จะเฝ้าหาความรู้ แต่ทั้งนี้เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลามนั้น ตามโรงเรียนต่าง ๆ ไม่มีให้ครูได้ค้นคว้า ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ากรุงเทพมหานครควรจัดพิมพ์เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่ครู ทั้งนี้อาจขอความร่วมมือจากสำนักจุฬาราชมนตรี ในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

4. เปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิมโดยจำแนกตามวัยวุฒิและคุณวุฒิ

4.1 วัยวุฒิ พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ยและสูงกว่าอายุเฉลี่ย มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าถ้าพิจารณาถึงสภาพของความต้องการด้านต่าง ๆ แล้ว เช่น ต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำทางศาสนาอิสลามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องการให้ครูคิดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ต้องการให้นำคำสอนและหลักธรรมทางศาสนาอิสลามมาสอนแก่นักเรียนและอื่น ๆ แต่ละข้อก็เป็นความต้องการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ และจุดหมายปลายทางของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นคนที่มีอายุน้อยหรืออายุมาก ต่างก็พยายามจะให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาตนให้เป็นคนดีตามที่สังคมปรารถนาทั้งสิ้น

และอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมไม่แตกต่างกันคือกลุ่มประชากรอยู่ในวัยเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และมีอายุใกล้เคียงกันมาก

4.2 คุณวุฒิ จากผลของการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีวุฒิทางการศึกษาดำกว่าหรือเท่ากับ ป.4 และสูงกว่า ป.4 มีความต้องการที่มีต่อโรงเรียน

ประถมศึกษาในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือมีความต้องการไม่แตกต่างกันนั่นเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมทั้ง 2 กลุ่ม โดยภาพรวมแล้วต่างก็มีความต้องการไปในทำนองเดียวกัน และเพื่อเป้าหมายอย่างเดียวกัน ได้แก่ ให้ประเพณีที่มีพิธีกรรม ชยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ประหยัด มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา และรักชาติ เป็นต้น ผลของการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ จิตต์หมวก (เสาวนีย์ จิตต์หมวก 2527 : 144) ซึ่งได้ศึกษาหน้าที่ของมัสยิดต่อสังคมมุสลิมในภาคกลาง พบว่า ชาวไทยมุสลิมยังมีความรู้ทางสามัญสูงขึ้น ความคาดหวังจะค่อยลดลง เพราะความสามารถช่วยตนเองได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิม

จากการออกแบบสอบถามปลายเปิด ในหมวดท้ายของแบบสอบถาม ผู้วิจัยสามารถรวบรวมคำตอบสรุปได้ดังนี้

1. ให้ทางโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม จัดทำห้องละหมาดให้แก่นักเรียนและครูไทยมุสลิม เพื่อจะได้ละหมาด ในช่วงเวลาที่อยู่ที่โรงเรียน
2. ให้โรงเรียนอนุญาตให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเรียนภาคศาสนา เพราะส่วนมากใช้สถานที่ของมัสยิดซึ่งขาดความพร้อมในด้านโต๊ะ และเก้าอี้
3. ให้โรงเรียนที่มีนักเรียนไทยมุสลิมเกินร้อยละ 50 ควรแยกให้เด็กเข้าแถวต่างหากเพื่อจะได้สวดมนต์ของแต่ละศาสนา
4. ให้โรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม และโรงเรียนนั้นมีหลายห้องเรียนในแต่ละชั้น ควรแยกนักเรียนไทยมุสลิมออกต่างหาก เพื่อจะได้ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เช่น วิชาจริยศึกษา
5. ให้ตัวครูได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้ และมารยาทของตนเอง หากมีส่วนบกพร่องควรได้มีการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและชุมชน

6. ให้เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่
7. ให้นักเรียนแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลาม
8. ในวันสำคัญต่าง ๆ ควรจัดนักเรียนให้ไปทำความสะอาดมัสยิด และสุสาน
9. ให้โรงเรียนจัดตั้งร้านค้าในรูปของสหกรณ์ โดยให้นักเรียนทุกคนร่วมกันถือหุ้น เมื่อถึงสิ้นปี ให้เอาผลกำไรมาแบ่งตามจำนวนหุ้น โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถสับเปลี่ยนกันขายของ และมีการทำบัญชีอย่างรัดกุมในแต่ละวัน และมีผู้ตรวจบัญชี
10. ต้องการให้ทางกรุงเทพมหานครบรรจุครูมุสลิมสอนศาสนาอิสลามเป็นครูพิเศษ โดยสอนในช่วงเวลาหลังจากเรียนภาคสามัญ ทั้งให้สอนภาคศาสนาและนับเป็นส่วนหนึ่งของการประถมศึกษา
11. ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์ โดยจัดกิจกรรมการทำหน้าที่รับฝากเงินจากนักเรียน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่จะนำมาเป็นข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในการให้การศึกษานักเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ดังนี้

1. กรุงเทพมหานครควรจัดอบรมครู และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมเกี่ยวกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยมุสลิม เพื่อจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี
2. กรุงเทพมหานครควรจ้างครูไทยมุสลิมสอนศาสนาอิสลามเป็นครูพิเศษ โดยสอนภาคศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของนักเรียนที่ต้องเรียน 2 แห่งในวันเดียวกัน
3. กรุงเทพมหานครควรจัดสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิม โดยเชิญ ผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำทางศาสนา เข้าร่วมสัมมนา เพื่อหาแนวทางที่พึงประสงค์ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนชาวไทยมุสลิม

4. ทางโรงเรียนควรจัดห้องละหมาดให้นักเรียนและครูไทยมุสลิมจะได้ประกอบพิธีละหมาดขณะที่อยู่ที่โรงเรียน ซึ่งจะเกิดผลดีต่อส่วนรวมและประเทศชาติ คือผู้ที่ดำรงละหมาดเป็นประจำจะเป็นผู้ซึ่งมีคุณธรรมและมีจิตใจที่สงบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิจัยเฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นน่าจะมีการวิจัยในลักษณะนี้ ในจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางและควรมีการศึกษาความต้องการของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย

2. ควรมีการทำวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ แต่ควร เปลี่ยนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นควรตอบได้หลายสถานการณ์ของปัญหาและความต้องการ และในแต่ละสถานการณ์ควรมีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนที่เหมาะสม

3. ควรให้มีการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูไทยมุสลิมที่มีต่อการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงอุปสรรคในการทำงานของครูไทยมุสลิม

4. น่าจะมีการศึกษาความสอดคล้องของหลักสูตรจริยศึกษาตามหลักสูตร 2521 กับจริยศึกษาตามแนวจริยศึกษาของอิสลาม เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการสอนจริยธรรม

มหาวิทยาลัยบูรพา

บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร กทม. 26 กองประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร 2526, 64 หน้า

การต่างประเทศ, กระทรวง ชาวไทยมุสลิม โรงเรียนพระวัชร 2521, 31 หน้า

การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ ศาลนาอิสลามฉบับสำนักจุฬาราชมนตรี

โรงพิมพ์การศาสนา 2519, 134 หน้า

สังคม 22 โรงพิมพ์การศาสนา 2523, 360 หน้า

รายงานการศาสนาประจำปี 2527 โรงพิมพ์การศาสนา ม.ป.ป., 360 หน้า

การศึกษา, สำนัก รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2528

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2528, 79 หน้า

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2525 - 2529)

สำนักการการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2525, 141 หน้า

เกษม ภิรมย์พันธ์ "คำปราศรัยของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในวันพระยมศึกษา

แห่งชาติ" ใน วันพระยมศึกษาแห่งชาติ 2525 ร่วมสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี

หน้า 12 กระทรวงศึกษาธิการ 2525

ขจัญญ์ บุรณพันธ์ โอกาสของกลุ่มน้อยในประเทศไทย แพร่พิทยา 2515, 356 หน้า

กง ไชยสิทธิ์ งานกลอบบริหารการศึกษาโรงเรียนพระยมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2519, 235 หน้า อุดลำนนา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5

(พ.ศ.2525 - 2529) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

2525, 369 หน้า

รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของปัญหาที่มีผลต่อสวัสดิภาพครูใน

3 จังหวัดภาคใต้ 2520, 180 หน้า

คณะกรรมการวัดสภามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ที่ระลึกการอบรมกรรมการมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมเจริญ

การพิมพ์ 2526, 202 หน้า

"ครูบังคับให้เด็กนักเรียนมุสลิมกราบไหว้พระพุทธรูป" เดลินิวส์ 27 พฤศจิกายน 2528

หน้า 20

จักรกฤษณ์ นรนิติถุณการ โครงสร้างแห่งอำนาจและการเมืองในชุมชนไทย สำนักงาน

วิจัย สถาบันสังคมศาสตร์ 2515, 314 หน้า

จินดา อาจิมสาร ปัญหาการสอนจริยธรรมแก่ประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง ในเขต

การศึกษา 2 ปรินทิพ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2523, 119 หน้า อัดสำเนา

จุฬาราชมนตรี, สำนัก โครงการพบปะผู้นำศาสนาอิสลาม ครั้งที่ 2 ศูนย์อำนวยการบริหาร

จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2526, 12 หน้า

จำนงค์ กาทอง ปัญหาการศึกษาของเยาวชนไทยภาคใต้ในอำเภอสู่โขงใกล้ถึง

ใกล้เคียง รายงานวิจัย ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย และโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2513, 54 หน้า อัดสำเนา

ฉลาด บุตรเฌอ การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในด้านความสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับชุมชน ตามพระกระแสของครู ผู้ปกครอง และกรรมการ

โรงเรียน ปรินทิพ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2524, 96 หน้า อัดสำเนา

ชาญวิทย์ เทียมบุญประสิทธิ์ วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ เอกสาร

ประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 186 หน้า

ชูศรี วงศ์รัตนะ เอกสารคำสอนวิชาวิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ 2527, 487 หน้า

ณัฐพล ชันธไชย พฤติกรรมทางเพศธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของชาวตำบลบางชัน

อ มีนบุรี จ.พระนครศรีอยุธยา รายงานการวิจัย ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย 2513,

71 หน้า อัดสำเนา

ชวน สุวรรณศาสน์ ระบอบคัมภีร์อัลกุรอานฉบับภาษาไทย โรงพิมพ์การศาสนา

2519, 2269 หน้า

ทงกัถ์ คัมใช้ร่า กิจกรรมแก้ปัญหการดำเินงานของโรงเรียนชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยกรีนครินทรวิโรฒ ประสาณเิตร 2519, 104 หน้า อัดสำเนา

ทวี แทนนุ ปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 160 หน้า อัดสำเนา

ประกิจ ประจณัณจัน การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอน

ศาสนาอิสลาม วิทยานิพนธ์ ร.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 280 หน้า อัดสำเนา

ประคอง กรรณสูตร สถิติประยุกต์สำหรับครู ไทยวัฒนาพานิช 2520, 164 หน้า

ประชาสัมพันธ์, ฝ่าย บริษัณินาร์ และคนอื่น ๆ สู่สันติ วุฒิชัยการพิมพ์ ม.ป.ป., 161 หน้า

เปรมจิต บุตรสีทา การลอนภาษาไทยในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2

วิทยานิพนธ์ ค.ศ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 152 หน้า

พิทยา สายหู การกึบาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตการศึกษาภาคใต้ รายงานการวิจัย

ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวง

มหาดไทย 2508, 103 หน้า

รายงานการกึบาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้ โรงพิมพ์ห้องถึน

กรมการปกครอง 2510

เพ็ญกรั จรณะสมบุรณ ปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ก ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 88 หน้า

อัดสำเนา

ภักดิณี เปรมโยธิน กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหากลุ่มน้อยใน

ภาคใต้ วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 368 หน้า

อัดสำเนา

โมฮำหมัด อับดุลกาเดร์ เรื่องศาสนาอิสลามและชาวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้

อักษรบัณฑิต 2510, 116 หน้า

รุ่ง แก้วแดง ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

วิทยานิพนธ์ ร.ศ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2511, 153 หน้า

ล้วน ลายยศ และอังกดา ลายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีติการพิมพ์ 2524,
286 หน้า

หลักการวิจัยทางการศึกษา ศึกษาพรการพิมพ์ 2528, 314 หน้า
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนัก ศาสนาและวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2523, 92 หน้า

วิจารณ์การ, หลวง ศาสนาสาเกต โรงพิมพ์ลูก ส.ธรรมภักดิ์ 2510, 456 หน้า
วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521, 118 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำนักพิมพ์
เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

วิรัตน์ ศิริบุรุษ การศึกษาสรรพภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตการศึกษา 11 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประถมศึกษา
2518, 186 หน้า อุดສຳເນາ

ศิริวรรณ ตีไพบูลย์ ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง
ในเขตการศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 251 หน้า
อັດສຳເນາ

ณบุรณ ชีพเพ่ง การหรวจลอบคุณภาพเครื่องมือ ม.ป.ป., 42 หน้า อັດສຳເນາ

สมพงษ์ จิระกัม ความบกพร่องของผู้บริหารการศึกษา และครูประจำการ โรงเรียน
ประถมศึกษา สังเกตกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 184 หน้า อັດສຳເນາ

สมาคมครูสัมพันธ์ แบบเรียนศาสนาประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 2525, 138 หน้า

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ การเข้าถึงประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัย
ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย 2510, 173 หน้า

สัทธชัย ไวยพจน์ ปัญหาการถอนวิชาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิมลามวิทยาลัย
แห่งประเทศไทย ปีการศึกษา 2520 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2520, 160 หน้า อັດສຳເນາ

สุนทร โททรบรรเทา การศึกษามุขชน ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 166 หน้า

เสาวนีย์ จิตต์หมวก วัฒนธรรมอิสลาม โรงพิมพ์จุรินทร์ไทย 2524, 559 หน้า

หน้าที่ของมัสยิดต่อสังคมในภาคกลาง วิทยานิพนธ์ สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, 198 หน้า อักษรนำ

อ. ลอเรนซ์ อิสลามในเอเชียอาคเนย์และตะวันออกไกล วุฒิจาริณ 2518,

ไม่ปรากฏเลขหน้า

อัมมัต ตรีโสภา สถิติเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2521, 396 หน้า

อัจฉรา บุญชู ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและความเชื่อในศาสนาของชาวไทยมุสลิมภาคใต้

ของไทย วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 68 หน้า

อัลวา แะ อัลฟา กือ "หน้าที่ของมัสยิดและอิหม่าม" สันติศึกษา 6 7 - 10 ตุลาคม -

พฤศจิกายน 2526

อารง สุทธาภาสตร์ ปัญหาความขัดแย้งใน 4 จังหวัดภาคใต้ โรงพิมพ์กรุงเทพมหานครการพิมพ์

2519, 240 หน้า

อิมรอน มะลูลีม ศาสนาอิสลามเบื้องต้น โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย 2511, 119 หน้า

เอ การ์วีซี อัสซัน "ศาสนาสามารถแก้ปัญหาสังคมได้จริงหรือ" มุสลิม 3 : 44

กรกฎาคม - สิงหาคม 2517

การคำนวณ

~
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. คร. อิมรอน มะลูลีม
2. คร. ปกรณ์ ปรียากร
3. คร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย
4. รศ.ดร. วิชัย วงบัวใหญ่
5. ผศ. เสาวนีย์ จิตต์หมวด
6. อาจารย์เพ็ญศรี จรรย์สมบูรณ์
7. อาจารย์มาเทพ มนูลิม
8. อาจารย์สมชาย เตียวตระกูล

ที่ ทม ๑๐๐๙/๐313

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๙ มีนาคม 2530

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายวิรัช สังประเสริฐ

เป็นนิสิตระดับ

ปริญญาเอก สาขา

ปริญญาโท วิชาเอก การประถมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน
ชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ. หทัย ดันตยง

ประธาน

รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

กรรมการ

กรรมการ

สิ่งที่ผลิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูล
ในการหาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

พ. ทม ๑๐๐๗/ ๒๕๖๑

ป จักริทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3 มีนาคม 2530

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ท่านจุฬาราชมนตรี

ป จักริทยาลัย ขอรับรองว่า นายวิรัช ลังประเสริฐ

เป็นนิสิตระดับ

ปริญญาเอก สาขา

ปริญญาโท วิชาเอก การประถมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ในชุมชน
ชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ. หทัย ดันหยง

ประธาน

รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

กรรมการ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือให้ผู้นำชุมชนมุสลิม (อิหม่าม) ดอนแมนสอบถาม
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

ป จักริทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีป จักริทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ป จักริทยาลัย

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

95

สำนักจุฬาราชมนตรี

مجلس شيخ الاسلام في تايلاند

100 ซอยพร้อมพรรค สุขุมวิท 49
พระโขนง กรุงเทพฯ โทร 3900420, 3923814

SHEIKHUL ISLAM OFFICE
100 Soi Prom prak Sukumvit 49
Bangkok 11 Thailand Tel 3900420, 3923814

14 มีนาคม 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยนายวิรัช ลังประเสริฐ นิสิตปริญญาโท เอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความต้องการของผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา ในชุมชนชาวไทยมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร" ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่สำคัญมากในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ดังนั้นจึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือจากท่าน ได้โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้และโปรดส่งคืนที่ นายวิรัช ลังประเสริฐ โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง กรุงเทพฯ ๙ (10250) และขอความกรุณาโปรดส่งคืนภายใน 3 วัน นับจากวันที่ท่านได้รับแบบสอบถามฉบับนี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. อิมรอน มะลูลีม)

ตอนที่ 1 ให้ท่านกรอรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเองและลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษา
ที่อยู่ในชุมชนของท่าน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และ/หรือเติมข้อความที่ตรงกับ
ความเป็นจริง

1. อายุของท่านนับถึง พ.ศ. 2530 ปี
2. ความรู้สายสามัญของท่านเรียนจบชั้น
3. อาชีพในวัยปัจจุบันของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 () เกษตรกรรม ' () ลูกจ้างบริษัท
 () ครูสอนศาสนา () ทำขาย ธุรกิจส่วนตัว
 () รับราชการ () อื่น ๆ (โปรดระบุ)
4. โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนของท่านตั้งอยู่ในสภาพใด
 () ในแหล่งศูนย์กลางชุมชน () ห่างจากแหล่งชุมชนไม่เกิน 1 กิโลเมตร
 () ห่างจากแหล่งชุมชนเกิน () อื่น ๆ (โปรดระบุ)
 2 กิโลเมตร
5. ท่านต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนของท่านสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน
ที่มีปัญหาทางการเรียนในช่วงเวลาใด
 () ก่อนเข้าเรียน () หลังเลิกเรียน
 () ตอนพักกลางวัน () ในวันหยุด
 () ในช่วงโมงเรียน () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ให้ท่านพิจารณากิจกรรมต่อไปนี้ แล้วท่านต้องการให้ปฏิบัติอย่างไร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และ/หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านต้องการให้นักเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นใดที่ควรถือศีลอด

() ป. 1	() ป. 2
() ป. 3	() ป. 4
() ป. 5	() ป. 6
() ไม่ต้องการให้ถือศีลอด	
2. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมต้องเข้าไปร่วมในพิธีการต่าง ๆ ซึ่งประธานจะต้องจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ท่านต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติตนอย่างไร

() ยืนตรงขณะที่ประธานจุดธูปเทียน
() นั่งอยู่กับที่ตามเดิม
() อื่น ๆ (โปรดระบุ)
3. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมต้องเข้าร่วมพิธีไหว้ครู ท่านต้องการให้นักเรียนปฏิบัติอย่างไร

() นำดอกไม้ธูปเทียนมอบแก่ครูโดยไม่มีการกราบ
() มอบเฉพาะดอกไม้ไม่มีธูปเทียนไม่มีการกราบ
() อื่น ๆ (โปรดระบุ)
4. โรงเรียนเชิญธงชาติขึ้นสู่เสาแล้ว ในระเบียบของทางราชการนักเรียนต้องสวดมนต์ให้พระ ถ้านักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนเป็นมุสลิม ท่านต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติแทนการสวดมนต์อย่างไร

() ให้นักเรียนปฏิญาณตนทางศาสนาอิสลาม
() ให้นักเรียนทบทวนหลักการของศาสนาอิสลาม
() ให้อ่านอัลฮัจญ์ (คำขอพร)
() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. ในพิธีราชสุทธานฤศฐซึ่งลูกเสด็จจะต้องถูกเข้าทำความเคารพ ท่านต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมปฏิบัติตนอย่างไร

- () เข้าร่วมพิธีได้ถ้าใช้รูปภาพแทนรูปนั้น
 () เข้าร่วมพิธีได้ถ้าไม่มีรูปนั้น และไม่มีรูปภาพ
 () ไม่ก้มเข้าร่วมพิธี
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าท่านต้องการให้ปฏิบัติในแต่ละข้อมากน้อยเพียงไร

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าความต้องการของท่านที่มีต่อ

โรงเรียนประถมศึกษาคืออยู่ในชุมชนของท่านในเรื่องต่อไปนี้ มาก - น้อย เพียงใด

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการ ที่ตรงกับความต้องการของท่านในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว

- ช่องมากที่สุด 5 หมายถึง ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นมากที่สุด
 ช่อง 4 หมายถึง ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นค่อนข้างมาก
 ช่องปานกลาง 3 หมายถึง ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นปานกลาง
 ช่องน้อย 2 หมายถึง ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นค่อนข้างน้อย
 ช่องน้อยที่สุด 1 หมายถึง ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้นน้อยที่สุด
 ช่องไม่ต้องการ หมายถึง ไม่ต้องการให้ปฏิบัติสิ่งนั้น

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					ไม่ต้องการ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ก.	ท่านต้องการเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดของโรงเรียนเพียงใด				✓		

คำอธิบายประกอบตัวอย่างข้อ ก. ชัด ✓ ในช่อง น้อย หมายความว่า ท่านต้องการเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดของโรงเรียนค่อนข้างน้อย

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
	<u>ด้านอาคารสถานที่</u>						
1.	ท่านต้องการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียนเพียงใด	✓					
2.	ท่านต้องการเข้าไปใช้ห้องประชุมและสถานที่ของโรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่จัดงานเพียงใด	✓					
3.	ท่านต้องการให้ประชาชนในชุมชนเข้าไปใช้สนามกีฬาหรือสนามเด็กเล่นของโรงเรียนเพื่อออกกำลังกายหรือพักผ่อนหย่อนใจเพียงใด	✓					
4.	<u>ด้านการดำเนินงานและการจัดการโรงเรียน</u>						
1.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสร่วมวางแผนโครงการและช่วยแก้ปัญหาทางโรงเรียนเพียงใด						
2.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนจัดตั้งมูลนิธิแล้วนำเงินปันผลที่ได้จากธนาคารมาช่วยเหลือเด็กนักเรียนเพียงใด	✓					

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
3.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านและเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในบางเรื่องที่ถนัด เพียงใด	✓					
4.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนเชิญท่านเพื่อมาร่วมจัดงานหาเงินในการช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนเพียงใด	✓					
5.	ท่านต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพียงใด	✓					
6.	ท่านต้องการให้โรงเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำทางศาสนาอิสลามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพียงใด	✓					
7.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนจัดหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียนเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพียงใด	✓					

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
8.	ห้ามต้องการให้ทางโรงเรียนจัดจำหน่ายในเรื่องต่อไปนี้ - เครื่องแต่งกายนักเรียน (เสื้อ กางเกง ฯลฯ) - สมุด หนังสือ เครื่องเขียน - นมถั่วเหลือง - อาหารกลางวัน <u>ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตร</u> <u>ประถมศึกษา พ.ศ. 2521</u>	X					
1.	ห้ามต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ) เพียงใด	✓					
2.	ห้ามต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก (ก่อนภาคบังคับ) โดยให้ผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งและมอบให้ทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเพียงใด	✓					
3.	ห้ามต้องการให้ครูนำนักเรียนออกไปศึกษาตามแหล่งวิชาที่มีอยู่ในชุมชนของท่านเพียงใด	✓					

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
4.	ท่านต้องการให้ครูปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพียงใด	/					
5.	ท่านต้องการให้เพิ่มเวลาเรียนในแต่ละวัน เพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ มากขึ้น เพียงใด	X					
6.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนลดขนาดลดเวลาปีภาคเรียนของนักเรียนเพื่อนักเรียนจะได้มีเวลาเรียนมากขึ้น เพียงใด	X					
7.	ท่านต้องการให้มีการเข้าค่ายพักแรมลูกเสือและยุวกาชาดที่โรงเรียน เพียงใด	✓					
8.	ท่านต้องการให้นักเรียนไทยมุสลิมไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องในโอกาสวันสงกรานต์ ลอยกระทง และวันเข้าพรรษา เพียงใด	✓					

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
	<u>ด้านที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามใน</u> <u>โรงเรียนประถมศึกษา</u>						
1.	ท่านต้องการให้มีครูไทยมุสลิมใน โรงเรียนประถมศึกษา เพียงใด						
2.	ท่านต้องการให้มีการอบรมศาสนา แก่เยาวชนระหว่างปิดภาคเรียน โดยใช้สถานที่ของโรงเรียน เพียงใด	✓					
3.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนมี ห้องสมุดกันดารทางศาสนา อิสลาม เพียงใด						
4.	ท่านต้องการให้ครูไทยมุสลิมทำ อาหารขายเด็กมุสลิม เพียงใด						
5.	ท่านต้องการให้เด็กนักเรียนนั่ง กางเกงขาล้น เล่นกีฬาและเรียน ว่ายน้ำ เพียงใด	✓					
6.	ท่านต้องการให้นักเรียนและ บุคลากรทางศาสนาอิสลามมาสอน แก่นักเรียน เพียงใด	← ๓๓ ๑๐๖					
7.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนจัด กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนเป็นครั้งคราว เพียงใด	✓					

ข้อที่	รายการ	ระดับความถี่ของการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
6.	ท่านต้องการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานเพื่อการปรับปรุงโรงเรียน เชียงใหม่						
7.	ท่านต้องการให้คณะครูได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมุสลิม เชียงใหม่	✓					
8.	ท่านต้องการให้ทางโรงเรียนได้จัดชุมชนระหว่างกับยู่เก่ากับทางโรงเรียนเชียงใหม่						
9.	ท่านต้องการให้คณะครูได้มีโอกาสพบปะกับผู้นำชุมชน เชียงใหม่						
10.	ท่านต้องการให้คณะครูออกเยี่ยมพบปะกับท่านหรือผู้ปกครองของนักเรียนคนอื่น ๆ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน เชียงใหม่	✓					
	<u>ด้านการดำเนินงานขององค์กรของ</u> <u>ของรัฐ</u>	✓					
1.	ท่านต้องการให้ทางราชการจัดหาหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับศาสนาอิสลามสำหรับครูและนักเรียนให้ กันทั่วเชียงใหม่						

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
2.	ท่านต้องการให้มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เพียงใด	✓					54/95 หน้า 103
3.	ท่านต้องการให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ความรู้ทางกานศาสนาอิสลามแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชนชาวไทยมุสลิมเพียงใด	×					
4.	ท่านต้องการให้ทางรายการเปลี่ยนวันหยุดของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนชาวไทยมุสลิมจากวันเสาร์-อาทิตย์เป็นวันศุกร์-เสาร์ เพียงใด	×					

ข้อ ๑๒๐๓๖๖/๙๕ ท่านต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนของท่านจัดกระทำสิ่งใดบ้าง นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

1.

.....

2.

.....

3.

.....

"ขอความกรุณาจากท่านเมื่อทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณากลับใส่ซองที่แนบมาให้ แล้วนำส่งทางไปรษณีย์

รายชื่อผู้นำชุมชนชาวไทยมุสลิมและชื่อมัสยิด ในกรุงเทพมหานคร พฤศจิกายน 2526

1. อิหม่าม นายละเลมัย วีระชาติ มัสยิดบ้านห้วย ข่อยตลาดบางรัก ถ. เจริญกรุง
แขวงบางรัก เขตบางรัก
2. อิหม่าม นายสุรินทร์ กาญจนว มัสยิดศารุบ กรอกโรงภาษีเก่า ถ. เจริญกรุง
แขวงสุรวงศ์ เขตบางรัก
3. อิหม่าม นายศักดิ์ กันธุ์ธนาภาศ มัสยิดบุรุษอิมาน (ทาวน์โฮ) ขอยประทุม ถ. สีลม
แขวงสีลม เขตบางรัก
4. อิหม่าม นายอรุณ ภิทยานน มัสยิดยะวา กรอกโรงน้ำแข็ง ถ. สาทรใต้
แขวงยานนาวา เขตยานนาวา
5. อิหม่าม นายวิชัย วงศ์อารี มัสยิดคุดสุดา หมู่ 15 คลองสามประเวศ แขวงแสนแสบ
เขตมีนบุรี
6. อิหม่าม นายวิชัย สะมะอูน มัสยิดกามาตุอิสลาม เลขที่ 12 หมู่ 5 คลองแสนแสบ
แขวงทรายกองดินใต้ เขตมีนบุรี
7. อิหม่าม นายไวยิกกาเข็ม สะหาบ มัสยิดบาหยัน เลขที่ 1 ซอยบาหยัน ถ. เจริญกรุง
แขวงวัดพระยาไกร เขตยานนาวา
8. อิหม่าม นายวุฒิ อัสมัญ มัสยิดน้ำพือระห์ แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง
9. อิหม่าม นายวุฒิวิทย์ หวังนุ่น มัสยิดอัครศาสน์คณฺธุสุกดิน เลขที่ 1 ถนนราชมรรคา
แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี
10. อิหม่าม นายมาน บัวเจริญ มัสยิดเราะห์มาตุอิสลามียะห์ หมู่ 4 คลองบึงใหญ่
ถ. มีนบุรี-ฉะเชิงเทรา แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี
11. อิหม่าม นายเดช วิเศษลักษณะ มัสยิดคารุณาอะห์ หมู่ 15 คลองสี่ แขวงสามวาตะวันออก
เขตมีนบุรี
12. อิหม่าม นายมุสตาฟา หุ่นสุข มัสยิดการุณอิมานะห์ หมู่ 2 คลองสามวาตะวันตก
แขวงสามวาตะวันตก เขตมีนบุรี

13. อิหม่าม นายการิม หลังตัน มัสยิดขอลีอูลเลาม หมู่ 15 คลองบางชัน ถ. สุขาภิบาล
แขวงบางชัน เขตมีนบุรี
14. อิหม่าม นายลี มากี มัสยิดอัลเอียะห์ซาน หมู่ 5 ถนนราษฎร์อุทิศ แขวงแสนแสน
เขตมีนบุรี
15. อิหม่าม นายสุไลมาน หักสะและ มัสยิดยามีอะห์ คลองหนึ่ง แขวงบางชัน
เขตมีนบุรี
16. อิหม่าม นายคอย พงศ์เพ็ง มัสยิดอัศกัวา เลขที่ 21 หมู่ 5 คลองสองคันนุ่
ถ. ร่มเกล้า แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี
17. อิหม่าม นายสุฟาหัด หักเซ็ม มัสยิดฮิยาตุลอิสลามียะห์ เลขที่ 5 หมู่ที่ 10
แขวงทรายทองดินใต้ เขตมีนบุรี
18. อิหม่าม นายหวัง บุญมาเลิศ มัสยิดยามีอุลนูบาคี หมู่ 1 ถ. สุขาภิบาล
แขวงคลองกุ่ม เขตบางกะปิ
19. อิหม่าม นายสีห์ สะและน้อย มัสยิดอัลกุบรอ เลขที่ 5 หมู่ 5 กคลองประเวศ
แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
20. อิหม่าม นายจาร์ล จรกา มัสยิดอัลเอียะห์ชอม เลขที่ 2 หมู่ 2 ขอยอ่อนนุช
ถ. สุขุมวิท แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
21. อิหม่าม นายประสิทธิ์ อามีนเซ็น มัสยิดยามีอุลอิสลาม เลขที่ 2547 เบิ่งสะพานคลองตัน
ถ. เพชรบุรีตัดใหม่ แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
22. อิหม่าม นายประเสริฐ สะและหมัด มัสยิดญูรุลอิสลาม เลขที่ 9 ถ. วัฒนาการ
แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
23. อิหม่าม นายพร และหมัด มัสยิดยะมีอันนิฮ์ตาม เลขที่ 8 ถ. สุขุมวิท 71
แขวงพระโขนง เขตพระโขนง
24. อิหม่าม นายสมาน มะขยัน มัสยิดยามีอุลฮิซาร์ (สวนหลวง) หมู่ที่ 16
แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
25. อิหม่าม นายสวัสดิ์ สนุกกิจ มัสยิดคารุลญิบีน เลขที่ 8 แขวงคลองสิบเอ็ด
เขตหนองจอก

26. อิหม่าม นายสมเริง สุขไสว มัสยิดนูรุลอิสลาม (นาตัม) หมู่ 9 กลองนาตัม
แขวงโคกแฝก เขตหนองจอก
27. อิหม่าม นายมุก ยูซบ มัสยิดนูรุลลอห์ (ลำโหล่) เลขที่ 4 หมู่ 7 แขวงลำด้อยตึง
เขตหนองจอก
28. อิหม่าม นายหมัก ปาณณิ มัสยิดนูรุลสลาม (คู้อย) เลขที่ 1 หมู่ 1 แขวงโคกแฝด
เขตหนองจอก
29. อิหม่าม นายสอาด รัสมี มัสยิดอัลญามิอะห์ (ลำอี๊ว) หมู่ 7 ลำอี๊ว แขวงโคกแฝด
เขตหนองจอก
30. อิหม่าม นายอับดุลเลาะห์ สماعيل มัสยิดกอยรุตคักวา (ลำไทร) เลขที่ 5
แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก
31. อิหม่าม นายรอโชน อับดุลสมัด มัสยิดกอยรูกีน เลขที่ 6 หมู่ 5 ซอยหวังภักดี
ถ. เชื่อมัสรีนทร์ แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก
32. อิหม่าม นายสมาน มะแอ มัสยิดฮาซามุกี หมู่ 5 คลองแสนแสบ แขวงโคกแฝด
เขตหนองจอก
33. อิหม่าม นายเหาะ มูฮัมหมัดยูโซะ มัสยิดนูรูกีน (บ้านเกาะ) เลขที่ 1 หมู่ 1
แขวงหนองจอก เขตหนองจอก
34. อิหม่าม นายเฒ่า มีฮะ มัสยิดอินคาร์ตุลมีนา หมู่ 4 คลองแสนแสบ แขวงกระทุ่มราย
เขตหนองจอก
35. อิหม่าม นายสมัย สังกี มัสยิดอัลฮุสนา เลขที่ 12 แขวงหนองจอก เขตหนองจอก
36. อิหม่าม นายสมิ อีเยมฤทธิ์ มัสยิดอามามะหะลุอิสลาม เลขที่ 16 หมู่ 16
ซอยอ่อนนุช 1 ถ. สุขุมวิท แขวงประเวศ เขตพระโขนง
37. อิหม่าม นายอาลี ทรงศิริ มัสยิดเนาะมาหะลุอิสลาม เลขที่ 10 หมู่ 10 ถ. กรุงเทพมหานคร
แขวงประเวศ เขตพระโขนง
38. อิหม่าม นายเลาะห์ เมฆลอย มัสยิดยามีหะลุอิสลาม เลขที่ 14 แขวงประเวศ
เขตพระโขนง

39. อิหม่าม นายยะไโก ปุ่มขึ้น มัสยิดอัลอาลาวี เลขที่ 7 แขวงประเวศ เขตพระโขนง
40. อิหม่าม นายบุญส่ง วงศ์เคอรี มัสยิดชิตาบาตุลอิสลาม (สามอิน) 10 ถ. สุขุมวิท 71
แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
41. อิหม่าม นายสำราญ มณีโชติ มัสยิดอันวาริชขุนนระห์ หมู่ 1 สุขุมวิท 101/1
คลองเกลือ แขวงหนองจอก เขตหนองจอก
42. อิหม่าม นายเลียบ หวังงาม มัสยิดเราะห์มาตุลอิสลาม เลขที่ 6 หมู่ 6
แขวงหนองบอน เขตพระโขนง
43. อิหม่าม นายทักษิณีย์ เชื้อสมัน มัสยิดนูรุลอิมานะห์ เลขที่ 77 หมู่ 17 ซอยอ่อนนุช 1
ถ. สุขุมวิท แขวงประเวศ เขตพระโขนง
44. อิหม่าม นายมุฮายิดดิน อับดุลเลาะห์ มัสยิดยามิมูลอิมานะห์ เลขที่ 5 หมู่ 6
ซอยอ่อนนุช 1 แขวงประเวศ เขตพระโขนง
45. อิหม่าม นายชม มะลิ มัสยิดการุลมวะห์ยีกัน (บ้านคอน) ซอยกลาง ถ. สุขุมวิท
แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
46. อิหม่าม นายมาน มีสุวรรณ มัสยิดนัคเรณูมินัน (ศาลาลอย) เลขที่ 13 หมู่ 10
ซอยมีสุวรรณ 3 ถ. สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
47. อิหม่าม ว่าง มัสยิดยัมอียะตุลมุสลิมัน (สุเหร่าแดง) หมู่ 2 ซอยสุเหร่าแดง
ถ. สุขุมวิท 2 แขวงคันทนายาว เขตบางกะปิ
48. อิหม่าม นายซาฟีอี มินสากร มัสยิดริควาตุลอิสลาม เลขที่ 2 แขวงคลองจั่น
เขตบางกะปิ
49. อิหม่าม นายอะห์มัด บุญมาเลิศ มัสยิดการุลอิมานะห์ เลขที่ 8 ถ. สุขุมวิท 3
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
50. อิหม่าม นายทองเป็ง สอนท่วง มัสยิดนูรุลอิสลาม (วังใหญ่) เลขที่ 7 แขวงหัวหมาก
เขตบางกะปิ
51. อิหม่าม นายหมัก อาหมื่นเซ็น มัสยิดอิมารอตุคติน สามเสนนอกฝั่งเหนือ
แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ

52. อีหม่าม นายเฒ่า ขำวิลัย มัสยิดยามีอุลอิสลาม 98 ซอยจันทร์ศรีขวาลา
ริมคลองแสนแสบ ต. รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
53. อีหม่าม นายสมจิตต์ ฤทธิ์กี มัสยิดมiftาฮ์นีมาน แขวงคลองกุ่ม เขตบางกะปิ
54. อีหม่าม นายหมักอากัม เกรวีเษ มัสยิดอัลญุซรอ หมู่ 8 คลองหล่อเหล
แขวงสะพานสูง เขตบางกะปิ
55. อีหม่าม นายสามารถ วงศ์แสงี่ยม มัสยิดมiftาฮ์นาค เลขที่ 17 ซอยแมนไทย
ต. กรุงเทพมหานคร แขวงเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
56. อีหม่าม นายมณีก วิทยานนท์ มัสยิดอัลอิสลาม หมู่ 3 สุขุมวิท 2 แขวงสะพานสูง
เขตบางกะปิ
57. อีหม่าม นายสะมาแอณ มุฮำหมัดเซ็น มัสยิดการุณอาอิม (สุเหร่าใหม่) หมู่ 6
แขวงหนองจอก เขตหนองจอก
58. อีหม่าม ว่าง มัสยิดการุณมุตทาเก็น (กู) คลองแสนแสบ แขวงคู แขวงหนองจอก
59. อีหม่าม นายเกรียง อนุคริส มัสยิดการุณอิสลาม เลขที่ 1 เจียรระดับใหญ่
แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก
60. อีหม่าม นายเกษม เกอเลาะฮิม มัสยิดบามูลอิกวาน หมู่ 6 ลำคคะนอย
แขวงลำค้อยกิ่ง เขตหนองจอก
61. อีหม่าม นายสมัก โพธิ์โษะ มัสยิดอัลเอียะห์ซาน หมู่ 5 คูฝั่งเหนือ เขตหนองจอก
62. อีหม่าม นายทะมาน เชื้อผู้ดี มัสยิดบางญาติ 2541 ต. เจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร
เขตยานนาวา
63. อีหม่าม นายยุบ วงศ์สะละ มัสยิดยามีอุลอิสลาม หมู่ 9 ลาภบัวขาว แขวงสะพานสูง
เขตบางกะปิ
64. อีหม่าม นายว้าง บู่ทาค มัสยิดปรีอยุธยาถิ่น แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี
65. อีหม่าม นายเฒ่าเกาะ เซะวิเศษ มัสยิดอัลญุซรอ หมู่ 17 แขวงแสนแสบ
เขตมีนบุรี
66. อีหม่าม นายประสิทธิ์ เต็งศิริญ มัสยิดการุณอิสลาม หมู่ 9 แขวงสามวาตะวันออก
เขตมีนบุรี

67. อีหม่าม นายลมาน แดงบุหงา มัสนิดการุณอะมาน (พญาไท) ถ. เพชรบุรี
สี่แยกราชเทวี แขวงถนนเพชรบุรี เขตพญาไท
68. อีหม่าม นายประยูร ทองสุข มัสนิดบุรุษอียาคะห์ (คลองตรง) เลขที่ 2 หมู่ 1
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
69. อีหม่าม นายสุไลมาน คีสะเมาะห์ มัสนิดการุลอามาน แขวงลำค้อยติ่ง เขตหนองจอก
70. อีหม่าม นายสุวิทย์ ปรียากร มัสนิดการุณูณีนี กระทุ่มราย แขวงหนองจอก
เขตหนองจอก
71. อีหม่าม นายมาหะหมุด บินอิติร์ส มัสนิดการุลออบิติน 1867 ถ. เจริญกรุง
แขวงวัดพระยาไกร เขตยานนาวา
72. อีหม่าม นายประสงค์ พงศ์สมบัติ มัสนิดมานาฟีอุลอิสลาม 16 คลองกะจะ
แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
73. อีหม่าม นายชูไกรก มะแก้ว มัสนิดการุลมุกคากีน เลขที่ 6 แขวงประเวศ
เขตพระโขนง
74. อีหม่าม นายสมาน สัพพะเลข มัสนิดญามิอิลกอยริยะห์ ถนนพระราม 6
แขวงถนนเพชรบุรี เขตพญาไท
75. อีหม่าม นายหวังผู้เกิด ภูมิสุข มัสนิดญามิอิลมุกคากีน (ลำสาละ) ถนนกรุงเทพกรีฑา
คลองลำลาลี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
76. อีหม่าม นายชิน ชามเทศทอง มัสนิดชีรออุลอียาคะห์ เลขที่ 1 หมู่ 1 ถนนรามคำแหง
ซอย 7 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
77. อีหม่าม นายนิวัฒน์ ภักดีธรรม มัสนิดอัลอะดีก 454 ซอยสวนหลวง 1 ถ. เจริญกรุง
แขวงบางกอกเหลม เขตยานนาวา
78. อีหม่าม นายสุเมธ ตะเคียนโต มัสนิดการุลนาอิม 35 หมู่ 4 แขวงคูฝั่งเหนือ
เขตหนองจอก
79. อีหม่าม นายบรรจบ มาเตอร์กี มัสนิดบุรูกอติม แขวงลำค้อยติ่ง เขตหนองจอก
80. อีหม่าม นายสนิห์ พึ่งและ มัสนิดอัลฟาลาย์ แขวงคลองสิบ เขตหนองจอก

81. อิหม่าม ว่าง มัสยิดคารุลกอนี หมู่ 10 คลองท่าไข่ แขวงกระทู้มราย เขตหนองจอก
82. อิหม่าม นายสะละ มะหะหมัด มัสยิดยาริอุลนาดียะห์ หมู่ 12 แขวงบางชัน
เขตมีนบุรี
83. อิหม่าม นายสละ วิมลกาญจนา มัสยิดชะเีรุตสลาม หมู่ 8 คลองสิบ แขวงคลองสิบ
เขตหนองจอก
84. อิหม่าม นายการิม ชันธวิธ มัสยิดนูรุลอิสลาม แขวงนครไชยศรี เขตคูสิต
85. อิหม่าม นายอาลี บินฮัจยีโนร์ มัสยิดอินโกเนเซีย ซอยโปโล ถ. วิทยุ แขวงลุมพินี
เขตปทุมวัน
86. อิหม่าม นายชัน มุฮำหมัด มัสยิดคารุลมูอายีรีน เลขที่ 9 หมู่ 6 แขวงทับยาว
เขตลาดกระบัง
87. อิหม่าม นายสมบุญ บุญมาเลิศ มัสยิดไถ่กูลบารี หมู่ 4 ซอยเชื่อมสัมพันธ์เหนือ
ถ. รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
88. อิหม่าม นายประเสริฐ ภู่อาลี มัสยิดคารุลมูกรือครอบัน หมู่ 8 แขวงคูฝั่งเหนือ
เขตหนองจอก
89. อิหม่าม นายสุธรรม ผลทวี มัสยิดจักรพงษ์ 70 ซอยมัสยิดจักรพงษ์ ถ. จักรพงษ์
แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร
90. อิหม่าม นายทวี เป้นดี มัสยิดอัลสลาฟียะห์ แขวงบางคอแหลม เขตยานนาวา
91. อิหม่าม นายหะก บุญธรรม มัสยิดมานารุลสุดา เลขที่ 8 แขวงทับยาว
เขตลาดกระบัง
92. อิหม่าม นายมาน มะเฒ่า มัสยิดนูรุลอิกายะห์ แขวงแสนส่า เขตมีนบุรี
93. อิหม่าม นายสะละห์ อันวัดหนัม มัสยิดอิกายะตุลอิสลาม หมู่ 9 ถ. ลาดพร้าว
แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ
94. อิหม่าม นายกังวาฬ คำรงหวัง มัสยิดมุฮายีรีน (กินแดง) เลขที่ 6 ถ. นิภาวศิริงสิต
แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง
95. อิหม่าม นายมาน ทองดี มัสยิดนูรุลเอียะห์ซาน หมู่ที่ 11 คลองทับช้าง
แขวงประเวศ เขตพระโขนง

96. อีหม่าม นายชูโก๊ก แมจิดต์ มัสนิดเนาะมาตุลอิสลาม แขวงมักกะฮ์น เซกญาไท
97. อีหม่าม นายเลาะห์ สุซดี มัสนิดคารุลนาบียะห์ แขวงลำผักชี เขตหนองจอก
98. อีหม่าม นายการีบ ลังประเสริฐ มัสนิกบุรุลอิสลาม เลขที่ 3 ซอยเจริญพัฒนา
แขวงบางชัน เขตมีนบุรี
99. อีหม่าม นายนุซ สุซมานันด์ มัสนิดอัลอิกายะห์ เลขที่ 14 แขวงคลองสิบ
เขตหนองจอก
100. อีหม่าม นายสะและ เข้มทอง มัสนิดคอซ็ีรุคอิสลาม เลขที่ 4 ซอยทองหล่อ 18
ถ. สุขุมวิท แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
101. อีหม่าม นายสวัสดิ์ มูฮำหมัดเซ็ง มัสนิกบุรุษากีน (ท่าไข่) หมู่ 7 แขวงกระทุ่มราย
เขตหนองจอก
102. อีหม่าม นายฮารุน สนนุกิจ มัสนิดคารุลฮาซันย์ หมู่ 11 แขวงคลองสิบ
เขตหนองจอก
103. อีหม่าม นายชาลี รัตนเกน มัสนิดคารุซซอลิฮีน หมู่ 8 ซอยภู่อารีย์ ถ. สุรินทร์
แขวงลำไยถึง เขตหนองจอก
104. อีหม่าม นายหวัง สลามัด มัสนิดเนาะมาตุลมักบูลิน หมู่ 9 แขวงโคกแฝด
เขตหนองจอก
105. อีหม่าม นายจำลอง พิมานรัษฎ์ มัสนิกซุลอุลมุตะกีน 385 ซอยวิฑูระยาัย
ถ. เพชรบุรี แขวงถนนเพชรบุรี เขตญาไท
106. อีหม่าม นายย่ำเคาะ นาคนาวา มัสนิดอับวารุลอับร็อด หมู่ 14 ซอยเจริญพัฒนา
คลองบางโกล่ แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
107. อีหม่าม นายทองสุข คาราดาย มัสนิดอัมมัตมิต 1264 ซอยวัดไผ่เงิน ถ. จันทร์
แขวงบางโกล่ เขตยานนาวา
108. อีหม่าม นายประทีป พูลสวัสดิ์ มัสนิดคารุลมุฮัมมิดีน เลขที่ 5 ซอยชานเมือง
ถ. ประสาธน์เกราห์ แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง
109. อีหม่าม นายมายิก โชคชนะ มัสนิดยะม็อดมุตะกีน (นาคนาวาอุปลัมภ์) เลขที่ 10
แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก

110. อีหม่าม นายฮับ กือพิทักษ์ มัสยิดอัลกอยรียะห์ (นวลน้อย) หมู่ 4 ชอยนวลน้อย
 ก. เอกมัย แขวงคลองตัน เขตพระโขนง
111. อีหม่าม นายมุศกาฟา หวังมี มัสยิดกาบาลุลอีมาน คลองประเวศฝั่งเหนือ
 แขวงประเวศ เขตพระโขนง
112. อีหม่าม นายมานะ สิริมานวงศ์ มัสยิดคิวาอุลอิสลาม ชอยอร่ามดวง
 ก. สาธุประดิษฐ์ แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา
113. อีหม่าม นายชาอิก บินมะหมัด มัสยิดนูรุลอะชีซะฮ์ เลขที่ 76 ชอยไวที ก. สีสม
 แขวงสีลม เขตบางรัก
114. อีหม่าม นายฮาซัน ปานมณี มัสยิดอิกวาญมุศตะกีน หมู่ 12 กลองขุนเณร
 แขวงทรายกองดินใต้ เขตมีนบุรี
115. อีหม่าม นายหะดีดโศด ลาวัง มัสยิดคารูณมุสลิมิน (กลั่นขึ้นอุปถัมภ์) 196/2
 ก. ช้องนทรีย์ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา
116. อีหม่าม นายประสพ อาบีดีน มัสยิดคารูณมุกลิม 113 หมู่ 1 กลองประเวศ
 ก. อ่อนนุช 1 แขวงชุมทอง เขตลาดกระบัง
117. อีหม่าม นายเชื้อ กรีสอาด มัสยิดนุรุลอุกา 137 หมู่ 5 กลองสองกันเฒ่า
 แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี
118. อีหม่าม นายอรุณ ทองเจือ มัสยิดซอลิฮุลมุสลิมิน หมู่ 16 ลำต้นกล้วย
 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก
119. อีหม่าม นายแว โสอุดร มัสยิดคารูลอามีน หมู่ 1 ชอยสุขสมาน สุขุมวิท 77
 แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
120. อีหม่าม นายอากีม ปิยะพันธ์ มัสยิดคารูณอบรอด (บ้านเจียรระคับ) พุ่งเจียรระคับ
 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก
121. อีหม่าม นายศิริเกษ อามีนี มัสยิดญามิอุคคอบรียอด 208/1 ชอยบางอุทิศ
 ก. เจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร
122. อีหม่าม นายสยาม จิตหยาดสุวรรณ มัสยิดคารุลพะละฮ์ 915 ถนนเพชรบุรี
 แขวงถนนเพชรบุรี เขตพญาไท

123. อิหม่าม นายกาเป็ม มะดาเรส มัสยิดบิดายาตุลฮิidayะห์ หมู่ 10 คลอง 14
แขวงคลองสิบสอง เขตหนองจอก
124. อิหม่าม นายฮีม ทรงศิริ มัสยิดอัลสอากะห์ 90 หมู่ 3 ซอยัดดาชุมชน ถ. อ่อนนุช 1
แขวงประเวศ เขตพระโขนง
125. อิหม่าม นายอำนวย โพธิ์กระเจิน มัสยิดกอลาฮุดดิน หมู่ 9 แขวงคลองสิบสอง
เขตหนองจอก
126. อิหม่าม นายอรุณ พูลสิน มัสยิดคารุณอุบีน หมู่ 2 คลองแม่จันทร์
แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี
127. อิหม่าม นายสมัย สะมะแอ มัสยิดอัล-เอวาก็อฟ หมู่ 9 ซอยเปรมฤทัย 1
ถ. รามอินทรา แขวงจรเข้บัว เขตบางกะปิ
128. อิหม่าม นายเถาะ อาดำ มัสยิดคารุลมูบิร หมู่ 7 ถ. กรุงเทพมหานคร
แขวงประเวศ เขตพระโขนง
129. อิหม่าม นายอุสมาน โนรันด มัสยิดอัลกัฎวา 955 หมู่ 1 ซอยขำบัน 1
ถ. ประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตราชบุรีบูรณะ
130. อิหม่าม นายละยะแอน มะแว มัสยิดอัล-ฮากีย หมู่ 6 ซอยสังข์สันคัสสูง -
แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก
131. อิหม่าม นายสาธิต สุขุมภัย มัสยิดบ้านรักดิน 139 ซอยคำเนินกลางเหนือ
ถ. รามคำแหง แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร
132. อิหม่าม นายทองอยู่ ทั่วมสากล มัสยิดบางหลวง 307 ซอยวัดกัลยาณ์
ริมคลองบางกอกใหญ่ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
133. อิหม่าม นายสอน จุลธีระ มัสยิดสวนบุญ 226 ซอยสวนพลู ถ. เทอไทย
แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี
134. อิหม่าม นายมาโมทย์ เกียรติธำรย์ มัสยิดอนุสรณ์ (บ้านสมเด็จ) 134 ซอยศิริบุญ
ถ. อัสระบาน แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
135. อิหม่าม นายสาดนร สุขสำราญ มัสยิดกุฎีหลวง (กุฎีเจ้าเซ็น) ถ. พราณภ
แขวงบ้านช่องหล่อ เขตบางกอกใหญ่

136. อิหม่าม นายทองหล่อ คาวแย้ม มัสยิดการุณนาอิม (ทุ่งครุ) หมู่ 2 คลองบางครุ
เขตราษฎร์บูรณะ
137. อิหม่าม นายพิณ ช่างรัศมี มัสยิดศุภธรรมอิสลาม 484 เชียงสะพานเจริญพาศน์
ถ. อิสระภาพ แขวงเจริญพาศน์ เขตบางกอกใหญ่
138. อิหม่าม นายสนั่น คักคิกาพย์ มัสยิดคอกก๊อ 44 ซอยมิตรไมตรี ถ. ประชาอุทิศ
แขวงทุ่งครุ เขตราษฎร์บูรณะ
139. อิหม่าม นายกริม โยธาสมุทร มัสยิดบางบัว ถ. จรัสสินวงศ์ บางบัว
เขตบางกอกน้อย
140. อิหม่าม ว่าง มัสยิดไซไฟี (ตึกขาว) 619 ตรอกช่างนาถ ถ. สมเด็จพระเจ้าพระยา
แขวงคลองสาน เขตคลองสาน
141. อิหม่าม นายศักดิ์ วัฒนกระกุล มัสยิดสุวรรณภูมิ 447 ซอยสุวรรณภูมิ ถ. เจริญนคร
แขวงคลองสาน เขตคลองสาน
142. อิหม่าม นายสมาน ศรีวรรณยศ มัสยิดกันต 496 ริมคลองบางกอกใหญ่
แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่
143. อิหม่าม นายบุญ อาดำมาลี มัสยิดดินไฉลาห์ 743 ถ. อิสระภาพ แขวงวัดอรุณ
เขตบางกอกใหญ่
144. อิหม่าม นายบากา มานตรี มัสยิดบุรุษสุภา เลขที่ 3 แขวงบางมด เขตราษฎร์บูรณะ
145. อิหม่าม นายไสว จรกา มัสยิดดุรอสลาม เลขที่ 1 หมู่ 1 แขวงบางมด
เขตราษฎร์บูรณะ
146. อิหม่าม นายพะปัน แสงอรุณ มัสยิดคาริหะซัน หมู่ 5 คลองบางมด แขวงบางมด
เขตราษฎร์บูรณะ
147. อิหม่าม นายสมาน กริมี่ มัสยิดอันซอร์สุนนะห์ 64 ปากคลองบางกอกน้อย
แขวงกิริราญ เขตบางกอกน้อย
148. อิหม่าม นายอิสรอน ศาสกุล มัสยิดกุฎอิสลาม (ตึกแดง) 353 ซอยวัดอนงคาราม
ถ. สมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน

149. อีหม่าม นายสนั่น เพชรทองคำ มัสยิดการุณลีห์ซาน 33 ซอยร่มแม่น้ำเจ้าพระยา
แขวงบางอ้อ เขตบางกอกน้อย
150. อีหม่าม นายกอเซ็ม ยูซบ มัสยิดอัลอิสลามอะห์ 354 ซอยธนทร์เย่ ถ. ประชาอุทิศ
แขวงทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ
151. อีหม่าม นายวิเชียร วงศ์ช่าง มัสยิดนูรุลยาคีน (จอมทอง) 41/19 หมู่ 5
ถ. สุขสวัสดิ์ แขวงจอมทอง เขตบางขุนเทียน

(คณะกรรมการอิสลามกรุงเทพมหานคร 2526 : 148 - 198)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายวิรัช ลังประเสริฐ
เกิด 23 กันยายน 2503
ที่อยู่ปัจจุบัน 97/1 หมู่ 14 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตพระโขนง
กรุงเทพมหานคร 10250

ประวัติการศึกษา

2510 - 2513 ป.1 - ป.4 โรงเรียนสุเหร่าบางชัน
2514 - 2516 ป.5 - ป.7 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ
2517 - 2519 มศ.1 - มศ.3 โรงเรียนเกรขรบุศรบำเพ็ญ
2520 - 2524 ปกศ.ต้น - ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูจักรเกษม
2525 - 2527 กศ.บ. (เอกการประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ประสานมิตร)
2528 - 2530 กศ.ม. (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ประสานมิตร)

ประวัติการทำงาน

2523 ครู 1 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์
2524 ครู 2 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์
2527 อาจารย์ 1 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์

ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2530 ของสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 5,000 บาท